# Abhandlungen

der

Königlichen

# Akademie der Wissenschaften

zu Berlin.

Aus dem Jahre 1831.

Nebst der Geschichte der Akademie in diesem Zeitraum.

Berlin.

Gedruckt in der Druckerei der Königlichen Akademie der Wissenschaften.

**1832**.

In Commission bei F. Dümmler.



Digitized by Google

# Inhalt.

Verzeichnis der Mitglieder und Correspondenten der Akademie	
Abhandlungen.	
Physikalische Klasse.	
EHRENBERG über die Entwickelung und Lebensdauer der Infusionsthiere; nebst fer-	
neren Beiträgen zu einer Vergleichung ihrer organischen Systeme	Seite 1
v. OLFERS über die große Seeblase (Physalia Arcthusa) und die Gattung der See-	
blasen im Allgemeinen	- 155
KUNTH über die Verwandtschaft der Gattung Stilbe und die Nothwendigkeit, sie als	
den Anfang einer neuen Familie zu betrachten	- 201
Derselbe über eine neue Gattung aus der Familie der Nyctagineen	- 208
Derselbe über die Gattung Sympieza Lichtenst	- 211
Derselbe über die Willdenow'sche Gattung Omphalococca	- 214
MITSCHERLICH über die Maugansäure, Übermangansäure, Überchlorsäure und die Salze	
dieser Säuren	- 217
KARSTEN über die chemische Verbindung der Körper (Zweite Abhandlung.)	- 229
ERMAN über die mit der Tiese wachsende Temperatur der Erdschichten, nach Beob-	
achtungen im Bohrloch zu Rüdersdorf	- 269
HERMBSTÄDT: Versuche und Beobachtungen über die Essigsäure, ihr Vorkommen in	
den natürlichen Erzeugnissen und die Erzeugung derselben aus ihren	
chemischen Elementen	- 285
KLUG über das Verhalten der einfachen Stirn- und Scheitel-Augen bei den Insekten	
mit zusammengesetzten Seiten-Augen	- 301
WEISS über das Staurolithsystem, als abgeleitet aus dem regulären Krystallsystem	- 313
RUDOLPHI: Einige Bemerkungen über den Bau der Brüste (Mammae)	- 337
LICHTENSTEIN über die Verwandtschaft der kleinen (Insectenfressenden) Raubthiere	
mit den Nagern	- 345



# Mathematische Klasse.

CRELLE: Bemerkungen über die Zerlegung gebrochener polynomischer Functionen Seite	1
BESSEL: Beobachtungen und Elemente der Bahn des Kometen von 1830	15
ENCKE über den Cometen von Pons	3 <b>5</b>
Derselbe über die Begründung der Methode der kleinsten Quadrate	73
OLTMANNS über die Nichtigkeit einiger Verbesserungen, welche mit Mungo Park's	
letzten Breitenbestimmungen in Afrika vorgenommen worden sind	79
GRUSON: Berichtigung eines von Carnot gegebenen geometrischen Lehrsatzes	97
DIRESEN über die Methoden, den Werth eines bestimmten Integrals näherungsweise	
zu bestimmen 1	17
Historisch - philologische Klasse.	
BOPP: Vergleichende Zergliederung des Sanskrits und der mit ihm verwandten Sprachen	
(Fünfte Abhandlung.) Seite	1
WILKEN über die Venetianischen Consuln zu Alexandrien im 15. und 16. Jahrhundert -	
BRANDIS: Die Aristotelischen Handschriften der Vaticanischen Bibliothek. (Mit einem	
Vorwort von Herrn BEKKER.)	47
Company of the second of the s	



# Aristotelischen Handschriften der Vaticanischen Bibliothek,

verzeichnet von H<sup>rn.</sup> BRANDIS.

[Der Akademie der Wissenschaften vorgelegt den 17. November 1831.]

Vorwort von HID. BEKKER.

Handschriften alter Autoren lassen sich von verschiedenen Gesichtspunkten aus gar verschieden beschreiben, indem sie andre Seiten der Litterargeschichte bieten, andre der Diplomatik, der Paläographie, der Technik überhaupt. Vornehmster Gesichtspunkt indessen bleibt der kritische, die Berichtigung Ergänzung Wiederherstellung der Texte; und in dieser Beziehung ist die einzig genügende Beschreibung eine genaue und vollständige Collation. Eine solche ist von den Aristotelischen Handschriften versucht in der Ausgabe des Aristoteles, die der Königl. Akademie nunmehr endlich vorliegt; und darum hat die Vorrede dieser Ausgabe sich beschränken dürfen von jenen Handschriften nicht mehr zu sagen als nöthig ist um jede in ihrer Bibliothek aufzufinden, zumal von den meisten Bibliotheken Verzeichnisse gedruckt sind, die von dem Außerlichen wenigstens der darin verwahrten Schätze Kenntniß geben. Von der Vaticanischen Bibliothek aber sind nur geschriebene Verzeichnisse vorhanden; und doch ist diese Bibliothek, mit Inbegriff der einverleibten kleineren, der Urbinatischen Palatinischen Ottobonianischen und jener der Königin Christina, wie eine der reichsten, an Zahl und Werth der Membranen ohne Zweifel die nächste an der Pariser, so auch fast von allen die unzugänglichste. Denn so darf doch wohl eine Bibliothek heißen, die in einem gewöhnlichen Jahr gegen dreihundert Tage Ferien hat, im Fall eines Conclave leicht noch mehr (\*), die ferner, wenn sie

<sup>(\*)</sup> Index dierum quibus a bibliothecae Vaticanae muneribus vacatio datur, editus

geöffnet wird, nicht über eine Stunde offen bleibt, und deren Vorsteher zu unglaublicher Illiberalität von Amtswegen verpflichtet sind. So lautet nehmlich die noch jetzt als Regulativ aushangende cedola di moto proprio della Santità di Nostro Signore Clemente Papa XIII, colla quale si danno varj ordini e regolamenti per la biblioteca Vaticana e Musei della medesima, vom 4 August 1761. Ed affinchè altri, fuori dei ministri della biblioteca, non si intromettano in essa con disturbo dei ministri medesimi, nè si facciano lecito di copiare o leggere i codici o altri manoscritti, per giuste e ragionevoli cagioni, che muovono l'animo nostro, espressamente comandiamo sotto le pene ad arbitrio nostro e de' nostri successori, che nissuna persona, anche degna di speciale menzione, possa sotto qualunque pretesto trattenersi nella biblio-

iussu Eminentissimi ac Reverendissimi domini D. Angeli Mariae Quirini S. R. E. cardinalis bibliothecarii.

#### Ianuario

- 17. S. Antonii abbatis.
- 18. cathedrae S. Petri Romae.
- 20. SS. Fabiani et Sebastiani.
- 25. conversionis S. Pauli apostoli.

#### Februario

- 2. purificationis B. M. V.
- 22. cathedrae S. Petri Antiochiae.
- 24. S. Matthiae apostoli.

#### Martio

- 7. S. Thomae Aquinatis.
- 9. S. Franciscae Romanae.
- 19. S. Ioseph.
- 21. S. Benedicti abbatis.
- 25. annuntiationis B. M. V.

### Aprili

25. S. Marci evangelistae.

#### Maio

- 1. SS. Philippi et Iacobi apostolorum.
- 3. inventionis S. crucis.
- 19. S. Ivonis advocati pauperum.
- 26. S. Philippi Nerii.

#### Iunio

- 11. S. Barnabae apostoli.
- 13. S. Antonii de Padua.
- 16. ab hac die usque ad 5 mensis Novembris. Novembri
  - 9. dedicationis basilicae Salvatoris.
- 11. S. Martini episcopi.
- 18. dedicationis basilicae S. Petri.

- 21. praesentationis B. M. V.
- 25. S. Catharinae V. et M.
- 30. S. Andreae apostoli.

#### Decembri

- 6. S. Nicolai episcopi.
- 8. conceptionis B. M. V.
- 13. S. Luciae V. et M.
- 21. S. Thomae apostoli.
  - ab hac die ad 6 mensis Ianuarii.
    omnibus diebus dominicis et festis de
    praecepto.
  - omnibus diebus Iovis totius anni.
  - Bacchanaliorum diebus a primo sabbato usque ad feriam 5 post cineres.
  - a dominica palmarum ad dominicam in albis.
  - vigilia ascensionis.
  - \_\_\_\_ Pentecostes.
    - \_\_\_\_ SS. Trinitatis.
  - \_\_\_\_ SS. corporis Christi.
  - die creationis summi pontificis et coronationis eiusdem.
  - in anniversario pontificis immediate
  - quando est cappella cardinalitia.
  - quando publicantur novi cardinales. quando fit consistorium publicum et semipublicum.
  - a die obitus summi pontificis usque ad coronationem novi.



teca per ivi leggere e molto meno copiare i codici manoscritti o altri libri di sorte alcuna e di qualunque materia, nè il Cardinale Bibliotecario, e molto meno i custodi e scrittori, possano senza espressa licenza nostra e dei nostri successori dare tal comodo, ma solo per brevissimo tempo esibire ai forastieri ed agli esteri quei codici che si sogliono mostrare per loro erudita curiosità. In caso poi che ad alcuno da noi o da' nostri successori si stimasse di concedere simile licenza, che dovrà essere precisa e determinata ad un particolare effetto, dovrà essere conceduta per mezzo di viglietto della Segreteria di Stato. Molto più poi sarebbe punibile, se alcun ministro della biblioteca ardisse ricavare ed estrarre da essa notizie e scritture ad istanza di qualche persona estranea, poichè in tal parte, sotto le stesse pene a nostro arbitrio, espressamente comandiamo che gli uffiziali e ministri tutti della biblioteca siano considerati come si è disposto delle persone estranee, e per comunicare agli altri qualunque notizia o copia de'libri o documenti della biblioteca debbano avere l'espressa licenza nostra e de'nostri successori con simile viglietto della Segreteria di Stato.

Unter solchen Beschränkungen die Collation eines Autors von dem Volumen des Aristoteles zu unternehmen wäre Thorheit gewesen, wenn nicht ein günstiges Geschick gefügt hätte dass zu der Zeit als jene Arbeit nöthig wurde der verewigte Niebuhr Preussischer Gesandter in Rom war. Er aber, der Unvergessliche und Unersetzliche, in seinem rastlosen Eiser für die Wissenschaft der er lebte und seiner treuen Freundschaft für jeden dem er gleichen Beruf zutraute, konnte nicht ruhen bis er die Vortheile seiner amtlichen Stellung und seiner persönlichen Verhältnisse auch dazu benutzt hatte seinen philologischen Hausgenossen so ungestörten Besuch der Vaticana auszuwirken, dass zwei Winter (1817 und 1818) hingereicht haben nicht nur für den Aristoteles alles was brauchbar befunden wurde zu gebrauchen, sondern auch noch für andere Autoren von Werth und Umfang, für den Plato z. B., für den Thucydides, den Isocrates, den Theophrastus, schätzbare, zum Theil unvergleichliche Hülfsmittel zu erwerben.

Histor. philol. Abhandl. 1831.



1. COD. URBINAS 35, membranaceus, 440 Blätter zu 24 Zeilen, gr. 46.

Von allen Aristotelischen Handschriften in Rom, und vielleicht überall, die älteste, aus dem 9ten oder spätestens 10ten Jahrhundert. Der Text, der nur die Hälfte des Raumes eignimmt, in schöner runder Cursivschrift; der Commentar am Rande Bl. 1-18 und 216-29 in allerzierlichsten Uncialen, weiterhin von neuer und weit schlechterer Hand. Enthält das ganze Organon, und zwar f. 1-20 Πορφυρίου είσαγωγή mit dem erwähnten Commentar von alter Hand, der großen Theils aus dem Ammonius genommen zu sein scheint. Anfang: ὀκτώ τινα περί παυτὸς συγγράμματος ὑπὸ τῶν ἐξηγητῶν ζητεῖται κεφάλαια, διότι τὸ κῦρος τοῦ παντὸς λόγου ἐπέχουσιν. εἰτὶ δὲ ταῦτα ὁ σκοπός, τὸ χρήσιμου, τὸ γυήσιου, ή αἰτία τῆς ἐπιγραφῆς, ή τάξις, ή εἰς τὰ κεφάλαια διαίρεσις, ό διδασκαλικός τρόπος καὶ ἡ ὑπό τι μέρος ἀναφορά. f. 21 b Κατηγορίαι, bis zu Ende der ersten mit altem Commentar. Ansang: ὅτι εξ κεφάλαια προληπτέον παντὸς Αριστοτελικοῦ Βιβλίου, σκοπόν, χρήσιμον, τάξιν, ἐπιγραφήν, συγγραφέα, διασκευήν ήτοι οίκονομίαν τοῦ λόγου, ην καὶ διδασκαλικόν φαμεν τρόπον. f. 42 b τέλος τῶν δέκα κατηγοριών. f. 45 περί των αντικειμένων u. s. w. f. 54 b Περί έρμηνείας. 'Αναλυτικά πρότερα. f. 193 'Αναλυτικά ύστερα. f. 265 Τοπικά. f. 400 \Sopsικοὶ ἔλεγχοι. Vom letzten Blatt fehlt eine große Ecke: auf der Rückseite ist von der Unterschrift übrig

ΓΡΗΓ ΥΔΙΑΚ ΑΡΕ ΔΙΑΚ ΝΝς ΤΕΤΡΑΝΕ.

Vgl. Porson Tracts S. 270.

- 2. COD. VATICANUS 244, bombycinus, fol., ziemlich alt, meist schöne Schrift.
  - F.1 und 2, in kleinerer, vielleicht auch jüngerer Schrift, ἐκ τῶν τοῦ ᾿Αμμωνίου εἰς τας ε΄ φωνάς. f. 3 σύντομος έξηγησις των ε΄ φωνών γενομένη παρά τοῦ ιερωτάτου μητροπολίτου Μιτυλήνης κυρέ Λέοντος του Μαγεντηνού. f. 4 b Text des Porphyrius mit den Anmerkungen des Leo und anderen von der Hand f. 1 und 2. f. 32 Karnγορίαι mit Einleitung und Anmerkungen, diese zum Theil wieder in kleinerer Schrift. Anfang: διαφωνία τις έγενετο τοῖς έξηγηταῖς περί τοῦ σκοποῦ τῶν δέκα κατηγοριῶν. Die Urheber der verschiedenen Meinungen werden nicht angeführt. f. 91 ¿Enymois τοῦ περί έρμηνείας. f. 93 Text mit Anmerkungen. Anfang: μέλλων διδάξαι, wie Nro 7 und 21. f. 133 ohne Titel eine Übersicht der drei syllogistischen Figuren, schlecht geschrieben. f. 139 εξήγησις του Μαγεντηνού σύντομος είς τὰ τρία σχήματα τοῦ 'Αρισοτέλους, gut geschrieben. Anfang: ὁ σκοπὸς τοῦ 'Αρισοτέλους ἐν τοῖς f. 141 'Αναλυτικά πρότερα: das Ende fehlt. f. 301 'Αναλυτικά τρισί σχήματι. ύςερα. f. 401 Τοπικά. f. 581 Σοφισικοί έλεγχοι.
- 3. COD. VATICANUS 241, bomby cinus, nicht neu.
  - F.1 Prolegomena zum Porphyrius, von David, wie aus Cod. Vat. 1470 erhellt. Anfang: μέλλοντες σύν Θεῷ ἄρχεσθαι τοῦ παςόντος συγγράμματος τὰ εἰωθότα ὑπὸ τῶν



έξηγητῶν ζητεῖσθαι κεφάλαια ὀκτώ τὸν ἀριθμὸν ὄντα ζητήσωμεν, gleichwie Cod. Vat. f. 6 von andrer Hand, wie es scheint, Aufzählung der Commentatoren zu den verschiedenen Aristotelischen Schriften. f. 7 Πορφυρίου είσαγωγή mit ziemlich vielen Randanmerkungen. f. 17 Κατηγορίαι: die Anmerkungen nehmen gegen das Ende ab. f. 36 Περὶ έρμηνείας mit Anm. f. 49 'Αναλυτικά πρότερα, fast nur zu Anfang mit Anm. 'Αναλυτικά υςερα. f. 151 b Hegi Sindentings mit sehr wenigen Anm. f. 228 Σοφιςικοί έλεγχοι, ebenso. f. 254 kurze Angabe des Inhalts der Physik. f. 255 'Η φυσική ἀκρόασις mit einigen wenigen Anm. Alle Anm. im ganzen Codex sind klein und schlecht geschrieben.

- COD. VAT. 242, bomby c., 287 Bl., nicht alt, von verschiedenen Händen.
   F.1 Πορφυρίου εἰταγωγή.
   f. 16 b Κατηγορίαι.
   f. 49 b Περὶ ἐρμηνείας.
   f. 79 ἀΑναλυτικὰ πρότερα von anderer und besserer Hand, bis f. 92, wo eine dritte ebenfalls gute Hand eintritt.
   f. 139 ἀΑναλυτικὰ ὕσερα.
   f. 148 Τοπικά: von f. 157 an wieder die erste Hand.
   f. 241 Σοφισικοὶ ἔλεγχοι, von der zweiten Hand.
- 5. COD. BIBL. REGINAE 116, bombyc., nicht ganz neu.

F.1 προλεγόμενα eines Ungenannten. Anfang: ἰσέον ὅτι τοῦ ἀνθρώπου ὄντος συνθέτου, ἐκ ψυχῆς λέγω καὶ σώματος, καὶ ὁ σύνδεσμος διττὸς καὶ ἡ τῆς ψυχῆς λύσις διττή.

f.2 εἰς εἰκόνα 'Αρισοτέλους 'Ιωάννου ποιητοῦ τοῦ Βαρβοκάλλου.

οὖτος 'Αρισοτέλης μετρῶν χθόνα καὶ πόλον ασρων. νοῦς καὶ 'Αρισοτέλους ψυχή τύπος αμφοτέρων εἶς.

Bald nachher Ἰσαακ τοῦ ᾿Αργυροῦ (welcher Name auch f. 28 b am Rande)

ήδ' ή βίβλος 'Αρισστέλους λογικής παιδείης, όργανον ην κάλεσαν σοφίης εἰδήμονες ἄνδρες. άλλά μιν αἰθομένω πυρὶ λαμπετόωντί τ' ἔίσκω· Φῶς γὰρ ἀληθείης παρέχει, ψεῦδος πιμπρᾶσα.

f. 2 b am Ende Notiz über den Ammonius. f. 3 ' Αμμωνίου φιλοσόφου τοῦ 'Ερμείου προλεγόμενα φιλοσοφίας καὶ τῶν πέντε φωνῶν διδασκαλία. f. 7 Πορφυρίου είσαyωyή mit Randanmerkungen, theils schwarz theils roth geschrieben, zu Anfang mehr, gegen das Ende weniger, von Verschiedenen. f. 13 bei einer Anm. über die διαφορά am Rande: Φωτίου πατριάρχου Κωνσταντινοπόλεως. (Auch f. 42 b am Rande f. 25 βίος 'Αρισοτέλους Φιλοπόνου. Ebenda έκ τῶν εἰς τὴν φιλοσοφίαν Αρισοτέλους προλεγομένων Αμμωνίου. f. 27 προλεγόμενα είς τὸ περὶ έρμηνείας 'Aμf. 29 Karnyogiai mit Anm. wie f. 7. Eingeklebt Blätter von ganz neuer Hand: so f. 60, 62, 64, 71, 74. f. 75 σύνοψις καὶ μετάφρασις σαφεστάτη εἰς διδασκαλίαν του περί έρμηνείας του σοφωτάτου Ψελλου. f. 80 b und 81 einzelne Bef. 82 Ἰωάννου ᾿Αλεξανδρέως γραμματικοῦ καὶ σχολαςικοῦ τοῦ Φιλοπόνου έκ των του 'Αμμωνίου του 'Ερμείου συνουσιών σχολικαί ύποσημειώσεις. προλεf. 87 'Αναλυτικά πρότερα mit einigen roth, γόμενα τοῦ περί τῶν τριῶν σχημάτων. vielen schwarz geschriebenen Randanm. f. 89 b, 138, 139 b, 162 b Ἰσαακ τοῦ ᾿Ας-



γυροῦ. f. 104, 121, 125, 129 kleinere und neuere Blätter eingeheftet. So auch f. 133 mit der Überschrift ἐξήγησις εἰς τὸ περὶ εὐπορίας προτάσεων διάγραμμα τοῦ ᾿Αλουσιανοῦ. Von derselben Hand f. 141—146 ergänzt. f. 172 εἰτήγησις εἰς τὸν ᾿Αρισοτέλην περὶ ἀποδείξεως. Anfang: ὅτι μὲν ὁ σκοπὸς τοῦ ᾿Αρισ. f. 174 b ᾿Αναλυτικὰ ὕσερα, zu Anfang ohne Scholien, von 204 b an mit rothgeschriebenen in Menge. Anfang: περὶ μὲν οῦν ἀποδεικτικοῦ συλλογισμοῦ. f. 230 προλεγόμενα εἰς τὰ Τοπικά. f. 233 Τοπικὰ mit vielen Randanm, roth. f. 342 b Περὶ σοφιςικῶν ἐλέγχων ebenso, nur die letzten 5 Blätter ohne Anm. Am Ende f. 392 der Vers wiederholt οῦτος ᾿Αρισοτέλης μετρεῖ κτλ.

# 6. COD. VAT. 1018, chartac., neu.

F.1 εφοδος συνοπτική της λογικής πραγματείας 'Αρισοτέλες έκτεθείσα παρά Νεοφύτε μουαχού Προδρομηνού. άρχη των δέκα κατηγοριών (das Ende fehlt). Anfang: ή διαίρεσις των δυτων γίνεται τετραχώς, η ἀπὸ γένους εἰς εἴδη, η ἀπὸ ὅλου εἰς μέρη, η ἀπὸ όμωνύμου φωνής είς διάφορα σημαινόμενα, ή άφ' ένος καί προς έν. nem Commentar über de interpret. vom 4ten τμημα an, zuerst ἀνωνύμου. am Rande bemerkt τε Μαγεντηνε είς τὸ αὐτό. f. 7 ἀρχή τῆς ἐξ 'Αμμωνίε bis 7a zu Ende (7 b und 8 leer). f. 9 Eintheilung der Philosophie, ohne Titel. έξηγησις είς τας πέντε φωνάς, von David (vgl. Cod. Vat. 1470). f. 12 Porphyrius selbst oder vielmehr Commentar darüber; vom Texte ist wenig vorhanden. έξηγησις σύν Θεῷ τῶν δέκα κατηγοριῶν ἀπὸ φωνῆς Δαβίδ τε Θεοφιλες άτε φιλοσόφε. Anfang: των 'Αριστοτελικών αρχόμενοι λόγων εύθύς έκ θυρών φίλα τῷ 'Αριστοτέλει διαπραξώμεθα καὶ τὴν φίλην αὐτῷ συντομίαν συνόψεως συντομωτάτην περιβάλλωf. 69 Andres zum Porphyrius, ohne Titel. Anfang: τίς μέντοι ὁ τῆς παράτης πραγματείας σκοπός και διά τί φωναι λέγονται, είρηται μεν τῷ ταύτας γεννήσαντι Πορφυρίω και τοις τούτων εξηγηταις πλατυκώτερα, είρησεται δε και ήμιν παχυμερώς και έπιδρομάδην. Dann Auszug aus περι έρμηνείας. f. 72 b περί συλλογιεικής των f.77 περὶ μίξεως συλλογισμῶν καὶ διαφορῶν ὑλῶν ἐν τοῖς έν τοῖς τρισί σχήμασιν. f. 81 δ περὶ τῶν σοφισικῶν ἐλέγχων: alles zu demselben Compenτρισί σχήμασιν. f. 84 'Αμμωνίου προλεγόμενα είς την φιλοσοφίαν πάσαν. dium gehörig. ύπόμνημα είς τὰς ε' φωνάς 'Αμμωνίου. Von f. 91 an Porphyrius selbst mit Randf. 107 Karnyogiai, gleichfalls mit sehr vielen Randanmerkungen; hier, wie zu f. 155 'Αμμωνίου ὑπέμνημα εἰς τὸ dem Porphyrius, wohl sicher aus Ammonius. f. 203 Ίωάννου περὶ έρμηνείας. Von f.161 das Buch selbst mit dem Commentar. γραμματικοῦ ᾿Αλεξανδρέως καὶ σχολαςικοῦ τοῦ Φιλοπόνου εἰς τὰ πρῶτα τῶν προτέρων Αναλυτικών σχόλια καὶ ἀποσημειώσεις ἐκ τῶν συνουσιῶν Αμμωνίου. f. 272 Anm. von Alexander Aphrod. f. 309 von Magentenus. f. 355 'Ιωάννου σχ. κ. άπ. έκ τῶν σ. Ἀμμωνίου μετά τινων ἰδίων ἐπιςασιῶν εἰς τὸ πρότερον τῶν ὑσέρων ἀναλυτιf. 412 Schol. von Magentenus. f. 446 Logisches, von den Categorien f. 448 b σύνο ψις τῶν μίξεων. f. 449 τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Miτυλήνης κύρ Λέοντος τε Μαγεντηνε είς το  $\beta'$  των ύς έρων ἀναλυτικών mit Text. f.491

Desselben εἰς τὴν διαλεκτικήν (τὰ Τοπικά) mit Text. Die letzten 6 Blätter ganz ohne Λnm. f. 601 'Αμμωνίου φ. (vielmehr Mich. Ephesius: s. Ντο 70.) ἐξήγησις εἰς τὰς σοφισικὰς ἐλέγχις, bis f. 674: ὅτι μὲν ὁ περὶ ἀποδείξεως λόγος κτλ.

7. COD. BIBL. REGINAE 111, chartac., neu.

Πορφυρίου εἰσαγωγὴ mit Commentar: δεῖν φασὶ τὸν μετερχόμενον. f. 17 Κατηγορίαι μετὰ τῆς ἐξηγήσεως Μαγεντηνοῦ. f. 57 Περὶ ἑρμηνείας mit Commentar (μέλλων διδάξαι κτλ. cf. Ντο 21) f. 95 ᾿Αναλυτικὰ πρότερα μετὰ ἐξηγήσεως: Σκοπὸς τῷ ᾿Αρισοτέλει ἐν τοῖς κτλ. f. 211 ᾿Αναλυτικὰ ὕσερα, gleichfalls mit Commentar: Διανοητικὴ εἶπε καὶ οὐκ ἀποδεικτική. f. 281 Τοπικά mit Commentar: Ἡ μὲν πρόθεσις ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς. f. 440 — 48 Περὶ σοφισικῶν ἐλέγχων μετὰ ἐξηγήσεως: Τοῦ ἐλέγχου μέρη εἰσί κτλ.

8. COD. VAT. 1693.

Porphyrius. f. 20 Categoriae. f. 43 Ammonii Proleg. et Comment. in Categ. f. 160 τοῦ σοφωτάτου Ψελλοῦ καὶ ὑπάτου τῶν φιλοσόφων κυροῦ Μιχαήλ παράφρασις εἰς τὸ περὶ ἐρμηνείας. Anfang: πρὸ τῆς ἀκριβοῦς ἐκθέσεως τῶν προθέσεων. f. 213 de interpretatione. f. 224 Analyt. Pr. f. 283 Analyt. Post. f. 322 Topica. f. 379 de sophisticis elenchis.

9. COD. PALAT. 159, chartac., neu.

Das Organon vollständig, ohne Commentar.

10. COD. PALAT. 255.

Das Organon vollständig.

11. COD. PALAT. 78, chartac., neu.

Das Organon bis zum 3ten Buch der Topik (incl.) mit einigen Scholien.

12. COD. VAT. 243, bombyc., nicht neu.

Porphyrius mit einigen wenigen Anm. f. 25 Categoriae: bis f. 38 fortlaufende Anm., dann fast gar keine. f. 71 de interpret. mit einer kurzen Einleit. und ziemlich viel Anm. f. 102 Analyt. Priora und Posteriora mit mehr oder weniger Anm. Am Ende f. 325 zwei verschiedene συνόψεις τῶν συλλογισμῶν.

13. COD. VAT. 247, bombyc., nicht neu.

Εἰς τὸ πρῶτον τῶν ὑσέςων ἀναλυτικῶν (Ende fehlt). Anfang: τὅτο τέλος ἐςὶ τῆς λογικῆς πραγματείας, φημὶ δὴ ὁ λόγος ὁ περὶ ἀποδείξεως τὰ γὰρ ἄλλα λογικὰ συγγράμματα διὰ τὴν ἀπόδειξιν ἡμῶν παρέδωκεν ὁ ᾿Αρισοτέλης.

f. 13 ᾿Αμμωνίου ἐξήγησις τῶν ε΄ φωνῶν.

f. 19 Porphyrius mit Commentar.

f. 39 Einleitung (des Ammonius) zu den Categ.

f. 42 ἐ Categorien.

f. 76 Περὶ ἑρμηνείας und f. 85 πρότερα ᾿Αναλυτικά (erstes Buch), beides ohne Commentar.



μυημα είς τὸ περὶ έρμηνείας. f. 202 b Ἰωάννου γρ. ᾿Αλεξ. εἰς τὸ πρῶτον τῶν προτέρων ᾿Αναλυτικῶν σχόλια καὶ ἀποσημ. κατὰ συνουσίας ᾿Αμμωνίου τοῦ Ἑρμείου.

- COD. VAT. 1294, chartac., neu, aus der Bibliothek des Fulvius Ursinus.
   Der erste Theil, der Fremdartiges enthält, von Demetrius Triclinius geschrieben: s. f.105. f.114 Porphyrius. f.124 Categoriae. f.143 de interpret. f.154 Analyt. pr. f.207 Analyt. post.
- 15. cop. Urbin. 56, bombyc., nicht neu.

  Porphyrius mit des Ammonius Commentar, dann Categoriae, de interpret., Analyt.

  pr., alles mit ziemlich vielen Randanmerkungen.
- 16. COD. VAT. 110, bombyc., 4<sup>to</sup>, nicht neu, von verschiedenen Händen.

  F. 1—9 Syllogistisches nach Aristoteles: dann Fremdartiges, Rhetorisches. f. 256

  'Αμμωνίου φιλοσόφου ἐξήγησις τῶν πέντε φωνῶν. f. 264 Πορφυρίου εἰσαγωγή, im

  Anfang mit Randanm. f. 273 Categoriae. f. 290 de interpret. f. 299 Analyt.

  priora bis zu Ende des 5<sup>ten</sup> Cap. des ersten Buches. f. 309 b ἀρχή σὺν Θεῷ τῶν

  μίξεων (Analyt. pr. vom 6<sup>ten</sup> Cap. bis zu Ende des ersten Buches). f. 332 ἀναλυτικῶν προτέρων τὸ β΄. Von f. 352 an 8 Blätter περὶ μίξεων nach Aristot., schlecht geschrieben, wie die ersten Blätter im Codex.
- 17. COD. VAT. 1021, bombyc., 4to, nicht neu.

Porphyrii Isag. f.11 Ammonii Proleg. et Comment. in Porphyr. f.76 Categoriae mit einigen Randanm. f.92 b διδασκαλία σύντομος καὶ σαφεςάτη περὶ τῶν δέκα κατηγοριῶν καὶ τῶν προτάσεων καὶ τῶν συλλογισμῶν τοῦ ὑπερτίμου κυρίου Μιχαὴλ τοῦ Ψελλοῦ. f.108 von andrer Hand προλεγόμενα εἰς τὰς κατηγορίας ᾿Αμμωνίου. f.116 b sein Commentar. f.219 ᾿Αμμωνίου ὑπόμν. εἰς τὸ περὶ ἑρμηνείας. Auch hier, wie in s. übrigen Commentaren, mit dem Text des Arist. f.361 b Ἰωάννε σχ. ᾿Αλεξ. εἰς τὸ πρῶτον τῶν προτέρων ᾿Αναλυτικῶν σχολικαὶ ἀποσημειώσεις ἐκ τῶν συνουσιῶν ᾿Αμμωνίου.

18. COD. PALAT. 34, bombyc., nicht alt, schlecht geschrieben.

Porphyrius mit Randanm. f. 8. Categoriae mit Randanm. am Anfang. f. 32 de interpret., ebenso. f. 49 b — 103 b Analytica priora mit einigen Randanm.

19. COD. PALAT. 74, chartac., neu.

Das Organon bis zur ersten Analytik incl. Am Ende einige unbedeutende logische Sachen, ohne Titel.

20. COD. VAT. 1022, bombyc., 4to, nicht neu.

F. 1 Porphyrius. f. 16 b Categoriae mit einigen wenigen Randanm. f. 38 de interpret., ebenso im Anfang. Dann Rhetorisches.



21. COD. VAT. 317, bombyc., nicht alt.

Bis f. 44 eine große Ecke von Mäusen abgefressen. F. 1—19 kurzer Commentar zum Porphyrius, f. 19 zu den Categorien von Verschiedenen: f. 26, 39, 43 b, 45 überschrieben Μαγεντηνοῦ, f. 45 b u. 46 b έτέρων, f. 52 b έτέρου. f. 85 b ἐξήγησις τοῦ Μαγεντηνοῦ εἰς τὸ περὶ ἑρμηνείας. Anfang: πέντε ὅντων εἰδῶν τοῦ Πορφυρικοῦ λόγου. f. 133 andrer Commentar zu demselben Buche. Anfang: μέλλων διδάξαι ἐν τῆ συλλογιεικῆ μεθόδω αὐτοῦ περὶ ἀποδεικτικοῦ συλλογισμοῦ οὐκ εὐθὺς εἰσβάλλει εἰς τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ. Vgl. Cod. 2. f. 193 ἐξήγησις τοῦ Μαγεντηνοῦ σύντομος εἰς τὰ τρία σχήματα τοῦ ᾿Αρισστέλους.

22. COD. URBIN. 57, chartac., neu.

Porphyrius, Categorien und de interpret. mit dem Commentar des Ammonius. Dann kurze Übersicht der Syllogismen, über Eintheilung der Philosophie, und über die vier Elemente.

23. cop. Vat. 1481, 4th, von verschiedenen Händen und aus verschiedenen Zeitaltern.

F. 123 περὶ τῶν δέκα κατηγοριῶν. Anfang: πᾶν δν ἢ οὐσία ἐςὶν ἢ συμβεβηκός, καὶ ἡ οὐσία μία, τὰ δὲ συμβεβηκότα ἔνια. f. 131 aus de interpret. f. 146 b — 147 α περὶ τῶν ὑποθετικῶν συλλογισμῶν.

24. COD. VAT. 1777, chartac., fol., neu, eng geschrieben.

Einleit. zum Porphyrius ohne Titel und Anfang, wie es scheint: Τὰ καθόλε πιεθμενα οἷον ἐητορική, νομοθετική καὶ ἡ δεῖνα καὶ ἡ δεῖνα τέχναι ἀφέλιμοί εἰσι τῷ βίψ τὸ δὲ παράθειγμα ἀπὸ τῶν μερικῶν τὰ ἐπὶ μέρες πιεθται καὶ τὰ ἐπιχειρήματα δὲ ἐντεῦθεν λαμβάνει. f.5 fängt der Text an, in Anmerkungen schwimmend. f.5 b ἐκ τῆς τοῦ σοφοῦ Σχολαρίε ἐξηγήσεως; desgl. 8 b, 13 b, 19, 26, 27. Die Randanmerkungen scheinen nicht von ihm zu sein, sondern nur der auf die verschiedenen ῥήσεις folgende fortlaufende Commentar. f. 28 b ἐκ τῶν τοῦ Φιλοπόνου σχολίων παρεκβολαί. βίος 'Αρισστέλους. f. 30 Κατηγορίαι, Anm. und Comment. wie zum Porphyrius: f. 31 a und b, 34, 42, 54, 57 Σχολαρίου. f. 77 ἐκ τοῦ εἰς τὸ περὶ ἑρμηνείας ὑπομνήματος 'Αμμωνίου: auch hier 79 b und 86 Σχολαρίου. f. 108 b προλεγόμενα τῶν γ' σχημάτων ἐκ τῶν τοῦ Φιλοπόνου, nur 1 ½ Blätter.

25. COD. URBIN. 55, bombyc., 4<sup>το</sup>, 380 Bl., nicht neu, sehr gute Schrift.
Πορφυρίου εἰσαγωγή. f. 24 'Αμμωνίου ἐξήγησις τῶν ε΄ φωνῶν: Lob des Ammonius am Ende. f. 149 Κατηγορίαι. f. 187 σχόλαιον εἰς τὰς κατηγορίας 'Αρισστέλους ἀπὸ φωνῆς 'Ιωάννου 'Αλεξ. τοῦ Φιλοπόνου. γένος τοῦ 'Αρισστέλους.

26. COD. VAT. 238, bombyc., 4to, nicht neu.

Porphyrius und f.18 Categorien, beides mit Scholien. f.46 Ammonius zum Porphyr.



- 27. COD. VAT. 246, bombyc., 4to, von verschiedenen Händen, größtentheils nicht neu.
  - F. 1 eine Art paraphrastischer Commentar über Aristot. de interpret., vom 4tm τμῆμα an. f. 5 ἐρμηνεία τῶν πέντε φωνῶν. f. 7 b am Ende μέθοδος σύντομος τῶν συλλογισμῶν τῶν γ΄ σχημάτων, πῶς ὀφείλεις εὐρίσκειν ἔκαςον αὐτῶν: dann die andre Hälfte der Seite leer. f. 8 a auch nur halb beschrieben. f. 8 b—10 b in fortlaufendem Vortrag eine Art Auszug aus der Analytik. f. 12—13 logische und physische Definitionen; dann Fremdartiges. f. 44 Ἰωάννε γρ. Αλεξ. τῦ Φιλ. εἰς τὰς κατηγορίας ᾿Αρις. ἐξήγησις: fängt auch mit dem Leben d. Arist. an. f. 92—132 b Θεοδώρε τῦ Προδρόμε παράφρασις εἰς τὰ ὕσερα τῶν ὑσέρων ἀναλυτικῶν: schlechtere aber auch neuere Schrift.
- 28. cop. Vat. 1023, membran., 4<sup>10</sup>, nicht neu, mit einigen halb verloschenen und ziemlich schlechten Miniaturen.
  - F. 1 Porphyrii Isagoge. f. 8 b unter einer Miniatur: ὁ φιλοσοφος Ἡλίας ἐξηγούμενος τὰς ε΄ φωνάς. Anfang: οἱ τῶν τῆς φιλοσοφίας λόγων ἐρῶντες καὶ τῶν ἐκ τέτων ἡδονῶν ἄκρῳ δακτύλῳ γευσάμενοι πάντη τῶ βίου φροντίδι χαίρειν εἰπόντες σώφρονί τινι μανία πρὸς τούτους ἐλαυνόμενοι φαίνονται. in πράξεις abgetheilt (Commentar des David: s. Cod. Vat. 43). f. 42 b ἀρχὴ σὺν Θεῷ τῶν προλεγομένων τῶν ε΄ φωνῶν. f. 48 b sind von einer verloschenen Miniatur die Überschriften übrig geblieben: ὁ φιλόσοφος Πορφύριος, ὁ ὕπατος Χρυσαόριος und ὁ Δαβὶδ Θεσσαλονικεὺς ἐξηγούμενος. Anfang des Commentars: ἐπειδὴ κόρον ἔχειν τῶν προοιμίων ἡγούμεθα (πάντων γὰρ κόρος ἐςὶ τῶν ἐφ' ἡμῶν πλὴν τῶν ἀρετῶν), σπεδαιότερον πρὸς τὲς ἀγῶνας ἀποδυσώμεθα. f. 110 Commentar zu den Categorien, ohne Zweifel von demselben (s. f. 102 b), bricht aber im πρός τι ab. Am Ende von einer französ. Hand (der Codex war in Paris): Imperfecte desinit. ultima verba incidunt in Cod. Reg. 1938 f. 153 l. 6.
- 29. COD. VAT. 1891, bombyc., 410, nicht neu.
  - F. 1 3 vom Porphyrius das Ende. f. 4 Categoriae.
- 30. COD. VAT. 1019, chart., 4to, neu, die Schrift ziemlich verblichen.
  F.1-3 ein Stück vom Porphyrius. f.3 Griech. Brief von Nic. Petreius.

Porphyrius mit Randanm. f. 22 Ammonius in Porphyrium. f. 78 Ammonii Proleg. in Categ. f. 86 Categoriae mit s. Commentar, hin und wieder Randanm. Dann Fremdartiges.

- 31. COD. VAT. 1386, chartac., neu, aus der Bibl. des F. Ursinus. Porphyrius. f.16 Categorien, nur der Anfang.
- 32. cop. Palat. 385, besteht aus verschiedenen Stücken, f. 107 fgg. bom-byc., nicht neu.

Categoriae. Die ersten Reihen fehlen. Nur bis ins 8te Cap.



33. COD. VAT. 309, bombyc., nicht neu.

Ammonius zum Porphyrius, zu den Categorien und de interpret. Am Ende σύνοψις τῶν συλλογισμῶν. Anfang: τῆς συνόψεως τῶν συλλογισμῶν 50χαζόμενος.

34. COD. VAT. 311, bombyc., nicht neu.

F.8 Ammonius in Categorias.

35. COD. VAT. 1314, chartac., neu, ex libris Fulvii Ursini.

Darüber Γεωργίου τοῦ Βάλλα ἔςι τὸ βιβλίου. Geschrieben von Andronicus Callistus nach f. 15 b. f. 17 τε λογιωτάτε και σοφωτάτε Ψελλε έρμηνεία περί ύετε και πάχνης καὶ χιόνος καὶ χαλάζης. f. 20 b - 29 b 'Αρισοτέλους προς 'Αλέξανδρον σύνοψις φιλοσοφίας περί κόσμου. f. 86 b συνοπτικόν σύνταγμα φιλοσοφίας. σύνοψις της λογικής πραγματείας. Anfang: ώσπερ οἱ ἀναγινώσκοντες πρῶτον μὲν τὰ σοιχεῖα μαν-Θάνεσιν. Vgl. 241. 42. f. 106 b 'Αμμωνίου φιλοσόφου τοῦ Ερμείου προλεγόμενα είς πᾶσαν φιλοσοφίαν. f.117 b desselben έξηγησις είς τὰς ε' φωνάς. 191 σύνοψις της τε δργάνε ύπολήψεως. Anfang: της φιλοσοφίας είς δύο διηρημένης, είς θεωρητικήν τε καὶ πρακτικήν, καὶ έκατέρου τέτων τέλος οἰκεῖον ἔχοντος. Wird im Inhaltsverzeichnis als Ammon. de divisione angegeben. Nach Fremdartigem f. 221 Κατηγορίαι mit Commentar. Anfang: σκοπός έςι τῷ ᾿Αριςοτέλει περὶ ἀπλῶν διδάξαι φωνῶν.

36. COD. VAT. 1374, chartac., neu.

Ammonii ph. N. praefata in philosophiam; eiusdem expositio in quinque voces Porphyrii Gr. et Lat. manu et opera Scipionis Carteromachi.

37. COD. VAT. 1020, chartac., neu.

F. 29 — 139 Ammonius in quinque voces. f. 139 σκευασία ἐμπλάςρου συντεθεῖσα παρὰ Μιχαὴλ ᾿Ακτουαρίε τε παντέχνου. f. 140 Ammonius in Categorias.

38. COD. VAT. 310, chartac., ganz neu.

Ammonius zu den Categorien, Porphyrius und de interpretatione.

39. cod. Palat. 256, bombyc., neu.

F.106 'Αμμωνίου προθεωρία εἰς Πορφύριον. f.120 'Αρις. περὶ παντὸς κόσμε πρὸς 'Αλέξανδρον.

40. COD. VAT. 1763, chartac., fol., sehr neu.

Δεξίππε φιλοσόφε Πλατωνικέ των εἰς τὰς ᾿Αρισοτέλες κατηγορίας ἀποριων τε καὶ λύσεων λόγος πρώτος, β' καὶ γ' bis f.36 b. Ende: Πῶν γὰρ τὸ μετρητὸν ἢ τὸ μετρέν ἐςὶ κατὰ φύσιν ποσόν. καὶ αὐτη τοίνυν ὡς μετρεμένη ὑπὸ τε χρόνε ποσὸν ᾶν εἴη.

41. cod. Bibl. Regin. 112, chartac., neu.

Dexippus.

Histor. philol. Abhandl. 1831.

Η



42. COD. OTTOBONIANUS 366, chartac., neu. F.96 Dexippus.

43. COD. VAT. 306, bombyc., nicht neu.

F. 129 είς τὰς κατηγορίας ἐξηγήσεις Δαβὶδ τε φιλοσόφε.

44. COD. VAT. 1470, bombyc., ziemlich alt, von verschiedenen Händen.

Τὰ προλεγόμενα τῆς φιλοσοφίας ἀπὸ φωνῆς Δαβὶδ τοῦ Θεοφιλες ἀτου καὶ Θεόφρονος φιλοσόφου. Anfang: οἱ φιλοσοφίας λόγων ἐρῶντες καὶ τῆς ἐκ τούτων ἡδονῆς ἄκρω δακτύλω γευσάμενοι. πράξεις σὺν Θεῷ κγ΄. f.59 Προλεγόμενα σὺν Θεῷ τῆς Πορφυρίε εἰσαγωγῆς ἀπὸ φωνῆς Δαβὶδ κτλ. Anfang: μέλλοντες σὺν Θεῷ ἄρχεσθαι τἔ παρόντος συγγράμματος τὰ εἰωθότα ὑπὸ τῶν ἐξηγητῶν ζητεῖσθαι κεφάλαια ὀκτώ τὸν ἀριθμὸν ζητήσωμεν. f.72 b σχόλια σὺν Θεῷ εἰς τὴν εἰσαγωγὴν Πορφυρίε ἀπὸ φωνῆς Δαβίδ.

45. COD. VAT. 1512, chartac., neu.

Davidis proleg. et comment. in Porphyrium.

46. сод. Оттов. 153, chartac., neu.

Unter anderm f. 43 b περὶ τῶν δέκα κατηγοριῶν: ob vom Psellus, von dem Sachen vorhergehen? f.75 'Αρισοτ. περὶ ἀτόμων γραμμῶν. Theophrasts kleine Schriften.

47. COD. VAT. 760.

Alter Codex, dem f. 250 ein neues Stück eingehestet ist mit dem lib. de interpretatione, zum Theil mit Lateinischer Übersetzung.

48. cod. VAT. 1035, chartac., neu.

Παράφρατις τε περὶ έρμηνείας ἀπὸ φωνής κυρ. βεςάρχε καὶ ὑπάτε τῶν φιλοσόφων τε Ψελλε. Anfang: πρὸ τής ἀκριβες ἐκθέσεως. Vgl. Νο 8.

49. COD. VAT. 1144, chartac., 410, neu.

F.23 συνοπτικόν σύνταγμα φιλοσοφίας. Anfang: πάντες οἱ δροι εἰς δέκα τινὰ ἀιάγονται. Ganz logisch. f.60 περὶ συλλογισμῶν. Anfang: ὁ Θεὸς δίκαιος, ὁ δίκαιος
ἀπονεμητικός. f.65—77 andre Übersicht der Philosophie, gleichfalls logisch. Anfang: ἐν ταῖς κατηγορίαις ὁ ἀνθρωπος. f.87 παρεκβολαὶ μετὰ σαφηνείας κεφαλαιώδεις ἐκ τῆς ᾿Αρισοτελ. πραγματείας. ἐκ τῆς φυσικῆς ἀκροάτεως. Anfang: σοιχεῖον
δρος ἐξ οῦ τάλλα γίγνονται καὶ εἰς ὁ ἔσχατον ἀναλύεται... Ἡσίοδος ἀρχὴν εἶπε τὸ
Χάος· "πρῶτον Χάος ἐγένετο, αὐτὰρ γαῖα εὐρύστερνος," Χάος λέγων τὴν χώραν, ἐ τὸν
τόπον τὸν μέλλοντα τὸ σῶμα δέξασθαι. 'Ορφεὐς ὁ τούτου πρότερος τὸν Φάνητα λέγει
πρότερον εἶναι, ἐπεὶ ἔμελλε τὰ ὄντα φανῆναι. "Ομηρος τὴν Ἑσίαν λέγει, ἐπεὶ μὴ μόνον
φανῆναι ἀλλὰ καὶ μένειν ἔδει, ὅθεν καὶ προτέρα ταὐτῃ οἱ παλαιοὶ ἔθυσαν. f.90
περὶ ἐρανῦ. f.93 περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς und die übrigen physischen Bücher.



f. 109 b περὶ ψυχῆς. f. 118 b περὶ ζώων γενέσεως. f. 124 b ἐκ τοῦ μετὰ τὰ φυσικά. f. 128 b ἐκ τῶν ἢΘικῶν. f. 134 ἐκ τᾶ περὶ ζώων μορίων. f. 136 ἐκ τᾶ μετὰ τὰ φυσικὰ τρίτου. f. 137 ἄΘροισις σύνοπτος τῶν μαθημάτων τᾶ Ψελλᾶ. f. 161 περὶ τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς. f. 175—178 Ψελλᾶ εἰς τὸ περὶ ἑρμηνείας ληίας δ σκοπὸς τᾶ περὶ ἑρμηνείας ἐςὶ διαλαβεῖν. f. 178—189 τᾶ Ὁλοβώλα εἰς τὰ τρία σχήματα.

50. cod. VAT. 245, bombyc., nicht neu.

Περὶ ἐρμηνείας (fängt vom 4 ten τμῆμα an). Von f.5 an einige schlecht geschriebene Randglossen. f.8 b 'Αναλυτικὰ πρότερα. f.96 'Αναλυτικὰ ὕςερα, nicht vollständig. Bei weitem nicht überall mit Scholien.

51. сор. Оттов. 386.

Πορφυρίε είσαγωγή. f.56 'Αναλυτικά πρότερα.

52. cod. Palat. 386, chartac., ganz neu.

Am Rande: Sum Georgii Tauneri IC, emptus ab eodem Patavii tribus Ducatis Ungaricis in auro. Descripsit Clar. Graecus Thomas Tribetanus IC Cretensis, qui eum mihi vendidit. Anfang: ὁ σκοπὸς τῆς παρούσης πραγματείας. Maximus Tyrius. f.66—81 a σχόλια τῶν ἀναλυτικῶν bis zu σχῆμα γ΄: ob auch f.82 und 83 dazu gehören? Commentar zum Cratylus. f.105 am Ende: τοῦ ᾶ φ Ν ἔτες μηνὸς Βοηδρομιῶνος η΄ ἱςαμένε καὶ ταύτην τὴν βίβλον καὶ τὴν προλαβέσαν Θωμᾶς ὁ Τριβηζάνος ὁ Κρὴς ἐν Παταβίω σπουδῆ πολλῆ ἐξεγράψατο διὰ ἡμερῶν ιδ΄, ἐπειδὴ ἐ τε ἀντιγράφε κατεξεσίαζεν.

53. COD. VAT. 199, bombyc., nicht neu.

F. 199 Analytica priora, erstes Buch.

54. COD. VAT. 209, bombyc., nicht alt.

Γεωργίου ἰατρᾶ τᾶ Χρυσοκόκκη ἐξήγησις εἰς τὸ Περσικὸν πρόχειρον ἐκ τῆς Περσικῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα φωνὴν μετενεχθεν ὑπό τινος Χιονιάδου (so im Inhaltsverzeichnis: vorn in der Schrift findet sich dieser Titel nicht. Sie ist astrologischen Inhalts, hinten Tabellen angehängt.) f.33 Ἰωάννα γρ. ᾿Αλ. εἰς τὰ πρῶτα τῶν προτέρων ᾿Αναλυτικῶν. f.36 einiges Geometrische aus dem Euklides. f.37 b ἔφοδος σύντομος καὶ σαφὴς τῆς εὐρίσεως τῶν συλλογισμῶν τῶν τριῶν σχημάτων. f.38 die Analytik mit dem Commentar (des Philoponus), dem von f.47 an Anm. des Magentinus, wie f.47, 67 a und b, des Ammonius, Themistius, Alex. Aphrod., Psellus, Neophytus Monachus eingemischt sind.

55. cop. Vat. 1034, bombyc., nicht neu, übel zugerichtet.

Alex. Aphrod. in Analyt. priora.

56. COD. VAT. 1500, bombyc., fol., nicht neu.

F. 2-13 Alex. Aphrod. in Analyt. pr. nicht vollständig.

H 2



57. COD. VAT. 231, chartac., neu. F. 417 Alex. Aphrod. in Analyt. pr.

- 58. COD. VAT. 1134, chartac., neu. F.1 Alex. Aprod. in Analyt. pr. f.111 Porphyrius.
- 59. COD. VAT. 1024, membran., 800, ziemlich alt.

Analyt. pr. ohne Anfang: f.1 ἀρχὴ τῦ τρίτε τμήματος τᾶ περὶ ἀναλύσεως συλλογισμῶν. Die ersten 7 Blätter Papier und ergänzt, wie auch einige andre. f. 64 δ ἀναλ λυτικά δεύτερα. f. 137 Τοπικά. f. 262 Ἑλεγχοι σοφισικοί. Mit einigen zum Theil neueren Randanmerkungen.

60. cod. VAT. 304, bombyc., nicht neu.

Theodori Prodromi paraphrasis Analyticorum posteriorum f. 1-25.

61. COD. VAT. 1378.

F. 125 ἐκ τῶν ᾿Αρισοτέλους μετεωρολογικῶν. f. 127—138 ἐκ τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως. f. 141—145 ἐξήγησις Θεοδώρε τε Προδρόμε καὶ Λέουτος τε Μαγεντηνε εἰς τὸ ὕσερον τῶν ὑσέρων ᾿Αναλυτικῶν ἦτοι εἰς τὸ δεύτερον τῆς ἀποδεικτικῆς. Anfang: ἔτε τῆς ᾿Αρισοτέλες μεγαλονοίας ἔτε τῆς ἡμετέρας ἐΘενείας. Nicht vollständig.

62. cop. Vat. 248, bombyc., nicht alt, schlecht geschrieben.

F. 1 σχόλιον εἰς τὸ ἀπόδειξις μὲν ἔν ἐςίν. f. 2 εἰς τὸν ὅρον τᾶ συμβεβημότος. f. 4 πρόβλημα μὲν δή ἐςι διαλεμτικὸν Θεώρημα. f. 6 halb, 7 und 8 leere Blätter. f. 9 ᾿Αρισοτέλες Τοπικά mit schlecht geschriebenen Scholien. Ansang: τόπος ἐςὶ κατὰ Θεόφρασον σοιχεῖον. f. 289 Σοφιςικοὶ ἔλεγχοι, ein Blatt Einleitung und einige Scholien. Nicht einmal das erste Buch zu Ende.

63. COD. VAT. 316, membran., kl. fol., 166 Bl., Hand des Johannes Rhosus. Rescriptus: f. 62 v. liest man noch is Φίλωνος περὶ τῶν ἐν μέρει διαταγμάτων, und die Columne links davon schließt mit Φίλωνος περὶ τῶν δεκαλόγων, eine andere f. 42 v. mit Φίλωνος περὶ τῷ βίκ Μωσέως, worauf die folgende anfängt mit Φίλωνος περὶ τῶν δεκαλόγων. In zwei Columnen ist die alte Schrift überall getheilt, und die neuen Zeilen gehen queer durch die alten, ausgenommen die beiden ersten Blätter. f. 1 εἰς τὸ τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπισήμη ἐπισημῶν (nach dem Index vom Psellus; ist aber offenbar von Joh. Italus, vgl. Nro 65.) Anfang: πολλοὶ μὲν πολλαχῶς τῶν ἀρχαίων τὴν φιλοσοφίαν ὡρίσαντο, ὧν οἱ μὲν γνῶσιν τῶν ὅντων κτλ. f. 25 handelt der Verf. von den Categorien. f. 35 περὶ τῶν τριῶν σχημάτων. f. 71 περὶ τἔ ὅτι ὁ κόσμος φθαρτὸς καὶ ὅτι ἔςαι ἀνάςατις. f. 76 b περὶ μνήσεως. f. 85 Ἰωάννου ὑπάτου καὶ διδασκάλου τῶν φιλοσόφων τᾶ Ἰταλᾶ ἔκδοσις εἰς τὸ δεύτερον τῶν Τοπικῶν, gleichfalls zum 3tem und 4tem Buch. f. 125 τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα κ. ᾿Ανδρόνικον ἐρωτήσεις περὶ δια-



λεκτικής. μέθοδος ξητορική. f.149 b Άρις.  $\pi$ ερὶ κόσμε. f.159 b σύνο $\psi$ ις τῶν τριῶν σχημάτων τῶν συλλογισμῶν.

# 64. COD. VAT. 1341, bombyc., 4to, nicht neu, ex libris Fulvii Ursini.

F. 8 Tommá, oben mit fast verloschener Schrift: Haec Topica Aristotelis dono ... dedit ... sacerdos Thessalon. Francisc ... 1429. Randanmerkungen, die immer dünner werden. f. 159 b Kleinigkeiten über die elenchi sophistici. Was f. 160 folgt, ist rhetorischen, nicht, wie der Index meint, metaphysischen Inhalts.

# 65. COD. VAT. 1457, chartac., 4to, sehr neu, ex libris Card. Sirleti.

Ἰωάννε σοφωτάτε ὑπάτε καὶ διδασκάλε τῶν φιλοσόφων τε Ἰταλε ἐκδόσεις εἰς διάφορα ζητήματα κτλ. είς το τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιςήμη ἐπιςημῶν. Anfang: πολλοὶ μὲν πολλαχως των άρχαίων την φιλοσοφίαν ωρίσαντο, ων οι μέν γνώσιν των δυτων ταύτην είναι εἰρήκασιν, οἱ δε ὁμοίωσιν Θεῷ καὶ Θανάτε μελέτην. f. 2 ἐτέρα ἐρμηνεία εἰς τὸ τέχνη τεχνων καὶ πως τὰ πάντα της φιλοσοφίας εξήρτηνται. Anfang: την φιλοσοφίαν άλλοι άλλως τῶν παλαιῶν ὡρίσαντο, εἴτε εἰς τὸ αὐτὸ εἴτε εἰς ἄλλο τι τῶν ἄλλων ἀφορῶντες. Dann folgen andere auf die wunderlichste Weise durcheinander geworfene Fragen und Untersuchungen aus allen Theilen der Philosophie in fortlaufenden Capiteleintheilungen, unter anderm f. 64 (κεφ. μγ') είς του Βασιλέα κύρ. 'Αυδρόνικου ἀπορήσαντα τί έσιν ο φησιν Όμηρος τῶν ὀνείρων τὰς μεν ἐκ κεράτων τὰς δε ἐξ ἐλεφάντων εἶναι. f. 76 b προς του βασιλέα κ. Μιχαήλ εί αι ψυχαί ζητήσαυτα, ως λέγουσί τινες, ανά-Βασιν δέχονται ἀπολυθεῖται τε σώματος. ἐν ῷ δέδεικται καὶ ὅτι ἀθάνατοι (κεφ. ν΄). Auch Grammatisches: f. 113 b (κεφ. ξδ') προς του Αβασγου του γραμματικου απορίαι περί τινων της γραμματικής. Gleich darauf wieder Philosophisches. Alles von Von demselben f.177 ἔκδοσις εἰς τὸ β΄ τῶν Τοπικῶν. Anfang: εἰ μεν δή τόπος τὸ ἐπιβλέπειν κτλ. f. 200 b περί των συγκριτικών τόπων. αρχή τοῦ δ' τῶν Τοπικῶν. (Auch hier wie in No 63 Commentar zum 2ten, 3ten und 4ten Buch der Topik.) f. 235 τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα κ. ἀνδρόνικον ἐρωτήσαντα περὶ διαλεκτικής. Anfang: καὶ πρώην μεν ω κράτισε βασιλεῦ παροτρύνειν ἐκ ἐπαύσω περί μεγάλων διαλεγόμενος καὶ ζητών. f. 247 έκδοσις του αύτου περί της των συλλογισμών ύλης και της συςάσεως αὐτών. f. 261 b τε αὐτε φιλοσόφου μέθοδος έητορικής έκδοθείσα κατά σύνοψιν. Am Ende f. 269 b καὶ τέτο τῷ ἐαυτε πρωτοτύπφ έξισώθη.

# 66. COD. VAT. 207, bombyc., nicht neu.

Die ersten drei ganz zerfressenen Blätter sollen einiges vom Theodorus Prodromus enthalten. Dann Fremdartiges. f. 165 'Αμμωνίκ φ. ἐξήγησις τῶν πέντε Πορφυρίκ φωνῶν. f. 173 Porphyrius. f. 195 Topica. f. 257 Βοετίκ φ. περὶ τόπων διαλεπτικῶν διαίρεσις ἀρίςη μεταγλωττη Θεῖτα παρὰ τᾶ ἀξιολογωτάτε ἡήτορος Μαξίμε τᾶ 'Ολοβώλκ. f. 273 mit kleiner schlechter Schrift συλλογισμοὶ ὑποΘετικοὶ τᾶ Βοετίκ. Der Rest theologischen Inhalts.



67. COD. VAT. 270, bombyc., ziemlich alt.

Alex. Aphrod. in Topica. f. 215 κόμματά τινα διαλεκτικής πραγματείας.

68. COD. VAT. 1361, chartac., fol., neu.

Alex. in Topica.

69. cod. Urbin. 52, bombyc., fol., neu.

Alex. in Topica.

70. cop. VAT. 1770, chartac., fol., neu.

F.1—113 Μιχαήλ τε Έφετίε εἰς τὰς σοφισικὰς ἐλέγχες. Anfang: ὅτι μὰν ὁ περὶ ἀποδείξεως λόγος τέλος ἐςὶ τῆς λογικῆς πραγματείας ἀπάσης. Vgl. Nº 6 extr.

71. COD. PALAT. 270.

F.111 αποσημειώσεις 'Αλεξανδρε 'Αφροδ. είς τες σοφισικές ελέγχες.

72. COD. PALAT. 235, chartac., sehr neu.

Βοετίε τε φιλοτόφε περὶ τῆς διαλεκτικῆς. f. 9. Βοετίε φ. τοπικῶν βιβλ. β'. f. 22 βιβλ. γ'. f. 33 εἰς τὴν περὶ ψυχῆς πραγματείαν ᾿Αρις. ἐξήγησις τε Θωμᾶ ἑρμηνευ- Θεῖσα παρὰ τε σοφωτάτε καὶ λογικωτάτε καὶ καθολικε κριτε τῶν ὙΡωμαίων κ. Γεωργίε τε Σχολαρίε. f. 202 fgg. Andre Sachen von Thomas Aq. f. 319 Aristot. de anima: ein Blatt fehlt.

73. cop. Var. 321, bombyc., nicht neu.

F.5-192 Georgii Pachym. synopsis organi.

74. COD. URBIN. 80, chartac., neu.

F. 263 - 267 Compendium der Aristotelischen Logik.

75. COD. VAT. 1735, bombyc., nicht alt.

F 9 διδασκαλία τε Ψελλε περὶ τῶν δέκα κατηγοριῶν καὶ τῶν προτάσεων ἐν τοῖς συλλογισμοῦς. Anfang: ἐπειδή τισιν οὐκ οἶδ' ὅΘεν. f. 13 b τοῦ αὐτοῦ σύνοι καὶ μετάφρασις σαφες άτη τῆς διδασκαλίας τε περὶ ἐρμηνείας. Anfang: ὅτι ὁ σκοπὸς τε περὶ ἑρμηνείας. f. 18 περὶ τῶν διαλεκτικῶν τεσσάρων μεθόδων. f. 37 Aphthonius. f. 57 τε σοφωτάτε πρεσβυτέρε καὶ μοναχε Νικηφόρε τε Βλεμμύδους ἔκδοσις ἀκριβής περὶ λόγε καὶ ἐπισήμης, ἐ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως. Anfang: ἐπειδήπερ ἡ λογικὴ ἐπισήμη. f. 100 ἀρχὴ τῶν κατηγοριῶν Βλεμμύδες κτλ. Das Buch des Blemmy-des geht bis f. 200. f. 207 τε σοφωτάτε κ. Ἰωάννε καὶ πρώτε τῶν φιλοσόφων τε Ἰταλε ἐκδόσεις καὶ λόγοι διάφοροι. ὡς ὁ Πορφύριος πέντε φωνὰς εἶπεν, ὁ δὲ ᾿Αριστίλης δέκα. f. 209 b ὅτι ἡ φιλοσοφία τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπισήμη ἐπισημῶν ἀπόδειξις. f. 211 ἑτέρου τινὸς σπεδαίε ἐπιτομὴ εἰς τὴν τε ὀργάνε πραγματείαν. Anfang: σκοπός ἐει τῷ συντάγματι. f. 221 ᾿Αρις. περὶ ἑρμηνείας, mit Anm. zwischen den Zeilen

und am Rande (Papier, neuer). f. 230 Porphyrius Einleitung (Pap.) f. 238 Γεωργίε τε Παχυμερες τίς δ σκοπός τε παρόντος βιβλίου. δ σκοπός τε π. β. εςὶ ζητήσαι περὶ τῶν ἀρχῶν τῶν δντων (zur Physik). f. 240 b τε σοφωτάτε Νικηφόςε καὶ πρεσβυτέρε Βλεμμύδες εκδοσις ἀκριβής τῆς περὶ φυσικῆς Θεωρίας καὶ σκέψεως: umfalst auch die parva naturalia bis zu Ende f. 346.

76. COD. VAT. 1498, chartac., neu.

Einleitung des Psellus zum Organon. f. 8 Porphyrius. f. 27 b Βίος 'Αρισοτέλες. f. 28 b Categoriae, und so de interpretatione, Analytica priora et posteriora. Alles mit Randanmerkungen.

77. COD. VAT. 2141, chartac., sehr neu.

F.80 σχόλια εἰς τὰς δέκα κατηγορίας τε 'Αρις. συνοπτικώς τες δυσκαταληπτικές τῶν ρητῶν τόπες σαφηνίζοντα, πονηθέντα παρὰ Χριςοφόρου τε Κοντολέοντος. Anfang: τὰς 'Αρις. κατηγορίας μαθεῖν βελόμενοι. f.225 λύσεις τῶν ἐν ταῖς 'Αριςοτέλες κατηγορίαις ζητημάτων. Anfang: κατηγορίαι λέγονται ὅτι ἀεὶ κατηγορένται ὡς γενικώτατα γένη. εἰς τρία κατὰ Σιμπλίκιον διαιρεῖται bis f.245. f.437 Χρις. τοῦ Κοντολέοντος εἰσαγωγή συνοπτική εἰς τὰς πέντε φωνάς. Anfang: πάντα τὰ ὄντα μονάδες εἰσίν bis f.483. f.705—717 Excerpte aus Aristoteles.

78. cod. bibl. Regin. 190, chartac., neu.

Έπιτομή ή συλλογή ἐν ἐπιτομή τῆς Πορφυρίου εἰσαγωγῆς. Anfang: ὅντος ἀναγκαίου. Verbreitet sich über das ganze Organon.

79. COD. PALAT. 146, chartac., 12<sup>mo</sup>, sehr neu.

Διαλεκτική σύνοψις. Anfang: γίνωσκε ότι πάντα όσα. (\*)

### PHYSIK

80. COD. VAT. 256, bombyc., 474 Bl., 4th, von verschiedenen Händen.

'Aρισοτέλες τὰ μετὰ τὰ φυσικά, sehr gut geschrieben. Am Ende: τετέλεςαι ἡ παρἔσα βίβλος ἐν ἔτει ςω' εἰκοςῷ ἐνάτῳ (1321). Der Codex läst viele und nicht unbedeutende Stellen aus, zum Theil, wie es scheint, durch Nachlässigkeit des Abschreibers. 'Αρισ. φυσική ἀκρόασις f.218. Dieses so wie alles folgende, schlechter und kleiner, vielleicht später, aber auf gleich schönem Baumwollenpapier geschrieben. Zuerst f.218 προλεγόμενα Σιμπλικίε εἰς τὸν πρῶτον λόγον τῆς φ. ἀκρ. f.221 der Text mit Scholien, wie es scheint, aus Simplicius excerpirt, die immer dünner werden. Am

<sup>(\*)</sup> Mangel an Zeit und litterarischen Hülfsmitteln hat mich verhindert die ungedruckten Commentare zu dem Organon etwas näher anzusehen. Unter manchem andern bleibt zu untersuchen ob nicht von den Commentaren des David und Psellus verschiedene Bearbeitungen existiren. Bedeutende Thatsachen werden sich, davon darf ich nach flüchtigem Durchblättern überzeugt sein, in keinem dieser ungedruckten Commentatoren finden. Alle sind unbeschreiblich dürr.

PHYSIK

Ende, f. 295 b, eine halbe Seite über die Planeten. f. 298 Nicomachus Gerasenus. f. 337 'Aρις. περὶ ζώων μορίων, mit ziemlich vielen Scholien. f. 389 Λιβανίε ἔκφρασις καλανδῶν. f. 390 'Aρις. περὶ ψυχῆς, mit einigen wenigen unbedeutenden Scholien. f. 422 aus Nicephorus Blemmydes phys. Quästionen. f. 431 Astronomisches. f. 443 περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς und andres Physisches, wie es scheint, sämmtlich aus Niceph. Blemmydes.

81. cop. Vat. 1026, bombyc., von verschiedenen Händen meist schlecht geschrieben, aber nicht ganz neu.

'Aρις. φυσική ἀκρόασις, vom 7ten Buche an, ohne Anfang, mit einigen wenigen Randglossen. f. 41 Nicomachus Gerasenus. f. 161 ἢ Ξικῶν Νικομαχείων β' mit einigen Randanm. Zum Theil recht gut geschrieben, aber viele Blätter schlechterer und neuerer Schrift eingeschoben. f. 165 περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν. f. 175 περὶ ψυχῆς, mit vielen Scholien, die schrecklich zu lesen sind. f. 213 Compendium der Philosophie: ὥσπερ οἱ ἀναγινώσκοντες πρῶτον μὲν τὰ σοιχεῖα μανθάνεσιν, ἀπὸ δὲ τῶν σοιχείων ἐπὶ τὰς συλλαβὰς μεταβαίνεσιν. Vgl. Ν° 35.

82. cop. Vat. 1339, membran., gr. 460 Bl. zu 26 - 27 Zeilen.

F.1 περὶ ζώων μορίων. f.72 περὶ ζώων γενέσεως. f.167 περὶ ζώων πορείας. f.178 περὶ ψυχῆς. f.214 περὶ αἰσ-Ͽήσεως καὶ αἰσ-Ͽήσεως. f.228 περὶ μνήμης καὶ ἀναμνήσεως. περὶ ὅπνα καὶ ἐγρηγόρσεως. περὶ ἐνυπνίων. περὶ τῆς καθ' ὕπνον μαντικῆς. f.228 περὶ ζώων κινήσεως. f.252 b περὶ νεότητος καὶ γήρως κτλ. f.269 b περὶ χρωμάτων. f.277 b περὶ ἀτόμων γραμμῶν. f.281 τὰ μηχανικά. f.294 περὶ πνεύματος. f.299 περὶ κόσμα πρὸς ᾿Αλέξ. f.310—460 περὶ ζώων ἱσορίας. Am Ende ἔλαβε πέρας ἐνταῦθα ἡ βίβλος διὰ χειρὸς τᾶ ἐν μοναχοῖς οἰκτροτάτα: der Name ist ausgelöscht. Keine Scholien.

83. COD. VAT. 258, chart., 4to, 325 Bl.

Περὶ ἀτόμων γρ. f.7 περὶ χρωμάτων. f.18 περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν. f.36 περὶ μυήμης καὶ ἀναμυήσεως. f.58 περὶ ζώων κινήσεως. f.70 περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς. f.99 ἐκ τῶν μετεωρολογικῶν βιβλ.α΄. f.157 περὶ ζώων μορίων. f.226 περὶ ζώων γενέσεως. f.310 περὶ μακροβιότητος καὶ βραχυβιότητος. περὶ ζωῆς καὶ θανάτου. Am Ende in sehr verzerrten Zügen: ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς ἐμε τε ήρακειώτε τε βαρα...

84. cod. Urbin. 37, chart., 4<sup>10</sup>, 181 Bl., ein Pergamentblatt zu Anfang mit dem Wappen des fe. dux und dem in Blau und Gold gefaßten πίναξ. Nicht ganz neu.

περὶ ἐρανῦ. περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς. τῶν μετεωρολογικῶν τὸ α΄, nicht vollständig, mit einigen Randanm. f.79 περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν. f.89 περὶ μνήμης καὶ τῷ μνημονεύειν. περὶ ὑπνα καὶ ἐγρηγόρσεως καὶ τῆς καθ ὑπνον μαντικῆς. περὶ μακρο-



Βιότητος καὶ βραχυβιότητος. περὶ νεότητος καὶ γήρως. περὶ ζωῆς καὶ θανάτε καὶ περὶ ἀναπνοῆς. περὶ χρωμάτων. Und von andrer Hand f.119 ἠθικὰ Νικομάχεια μικρά (die gewöhnliche).

85. COD. VAT. 266, chart.

\*Αρις. περὶ χρωμάτων. f. 8 b περὶ ἀτόμων γραμμῶν. f. 13 περὶ μακροβιότητος καὶ βραχυβιότητος. f. 15 b περὶ νεότητος καὶ γήρως, περὶ ζωῆς καὶ Θανάτου καὶ περὶ ἀναπνοῆς. f. 27 περὶ ζώων πορείας. f. 36 περὶ αἰσθήσεων καὶ αἰσθητῶν. f. 47 περὶ μνήμης καὶ ἀναμνήσεως. f. 50 b περὶ ὕπνε καὶ ἐγρηγόρσεως καὶ τῆς καθ' ὕπνον μαντικῆς. f. 60 b περὶ ζώων κινήσεως. f. 68 περὶ ζώων μορίων: bis ins 31° Buch Randscholien von Mich. Ephesius. f. 118 περὶ ζώων γενέσεως. f. 203 περὶ  $\psi_0$ χῆς, mit einigen wenigen Randanm.

86. COD. VAT. 261, bombyc., fol., 237 Bl., nicht alt.

περί ζώων μορίων μετὰ σχολίων Μιχαήλ τε Έφεσίε εἰς τὸ α΄ β΄ καὶ τὴν ἀρχήν τε τρίτε. f. 84 περὶ τῆς τῶν ζώων πορείας. f. 98 περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν. περὶ μνήμης καὶ ἀναμνήσεως. περὶ ὕπνε καὶ ἐγρηγόρσεως κτλ. f. 141 περὶ ζώων κινήσεως. f. 149 περὶ ζώων γενέσεως.

87. COD. PALAT. 163, membran., fol., aus der Bibliothek des Ianotius Manettus, geschrieben von Joh. Scutariota.

\*Αρις. περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν. f.12 περὶ μυήμης καὶ τε μυημονεύειν. f.15 b περὶ ὖπνε καὶ ἐγρηγόρσεως καὶ τῆς καθ ὅπνου μαντικῆς. f.25 b περὶ βραχυβιότητος καὶ μακροβιότητος. f.28 περὶ γήρως καὶ νεότητος καὶ ζωῆς καὶ θανάτε καὶ ἀναπνοῆς. f.37 b περὶ κινήσεως τῶν ζώων. f.43 b περὶ τῆς τῶν ζώων γενέσεως. f.115 περὶ ζώων μορίων. f.172 περὶ πορείας ζώων.

88. cod. Palat. 97, neu.

F. 1 περὶ ζώων πορείας. f. 11 περὶ αἰσ-Ͽήσεως καὶ αἰσ-Ͽητῶν. f. 23 περὶ μνήμης. f. 27 περὶ ὖπνου καὶ ἐγρηγόρσεως καὶ τῆς καθ' ὅπνον μαντικῆς. f. 38 περὶ ζώων κυνήσεως. f. 44 περὶ ζώων γενέσεως. Vom 2 ten Buche fehlt der Anfang, vom 3 ten und 5 ten Anfang und Ende.

89. COD. OTTOB. 76, chart., neu.

F. 67 σχόλια εἰς τὸ μεῖζον α΄ τῆς μετὰ τὰ φυσικὰ ᾿Αρισοτέλες γενόμενα ὑπὸ ᾿Ασκλη-πίε ἀπὸ φωνῆς ᾿Αμμωνίε. f. 115 περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν. f. 123 περὶ διαφορᾶς ᾿Αρισοτέλες καὶ Πλάτωνος. f. 138 Πλήθωνος κατὰ σχόλια πρὸς τὰ ὑπὲρ ᾿Αρισοτέλες συγγράψαντος. f. 179 ᾿Αρισοτέλες μετεωρολογικῶν τὸ δ΄. f. 219 ᾿Αλεξάνδρε ᾿Αφροδ. εἰς τὸ α΄ ᾿Αναλυτικῶν τῶν προτέρων (Ende fehlt).

90. COD. VAT. 1027, bombyc., gr. 4°, 273 Bl., von verschiedenen Händen geschrieben, zum Theil durch Feuer beschädigt und schwarz geworden; nicht neu.

Histor. philol. Abhandl. 1831.

I

PHYSIK

- F.1 φυσική απρόασις. f.119 περὶ έραιν. f.180 περὶ γενέσεως καὶ φθοράς (die ersten Worte fehlen). f.211 δ περὶ μετεώρων.
- 91. cop. Vat. 260, membr., schmales 46, 33 Zeilen zu 25 bis 30 Buchstaben. Kleine, zierliche Schrift. 193 Bl., die ersten 7 und die letzten 3 neuer. Überhaupt nicht alt.
  - F.1 περὶ ζώων μορίων. f.88 περὶ ζώων πορείας. f.103 περὶ ψυχῆς, mit sehr wenigen Randanm. f.152 περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν. f.171 περὶ μνήμης καὶ τἔ μυημονεύειν. f.171 περὶ ὑπνε καὶ ἐγρηγόρσεως καὶ τῆς καθ ὑπνον μαντικῆς.
- 92. COD. VAT. 253, chart., kl. 410, 272 Bl., ziemlich jung: der Abschreiber hat mitunter Abkürzungen falsch verstanden.

περὶ ἐρανδ. f. 54 περὶ γενέστεως καὶ φθορᾶς. f. 81 μετεωρολογικά, 3<sup>τα</sup> Buch. περὶ ψυχῆς. περὶ αἰσθήστεως καὶ αἰσθητῶν. περὶ μυήμης κτλ. περὶ ζώων κινήστεως. περὶ μακροβιότητος καὶ βραχυβιότητος: περὶ γήρως κτλ. περὶ χρωμάτων. περὶ ἀτόμων γραμμῶν. μηχανικά. περὶ πνεύματος.

- 93. COD. VAT. 252, chart., fol., neu.
  περὶ ἐρανᾶ. f.52 περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς. f.93 μετεωρολογικά.
- 94. COD. VAT. 249, membr., neu, mit einigen Miniaturen.
  f. 1 φυσική ἀκιρόασις. f. 94 περὶ ἐρανδ. f. 140 περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς. f. 156
  μετεωρολογικά. f. 200 περὶ ψυχῆς.
- 95. COD. Urbin. 38, chart., 222 Bl., fol. Hand des Michael Apostolius. μετεωρολογικά. περὶ ψυχῆς. περὶ ἀτόμων γραμμῶν. φυσικὴ ἀκρόασις. περὶ ἐρανδ. περὶ φυτῶν τὸ β΄.
- 96. COD. PALAT. 161, neu.
  φυσική αμφόασις. f. 81 περὶ έρανε. f. 124 περὶ μετεώρων. f. 177 περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς. f. 269 περὶ ψυχῆς.
- 97. COD. BIBL. REGINAR 123, chart., sehr neu. Aus der Bibl. des Bourdelot. περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως. f.110 περὶ ἐραυᾶ. f.170 περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς. f.202 μετεωρολογικά. f.269 b περὶ τᾶ κόσμε. f.284 Φίλωνος περὶ τᾶ κόσμε. Kleine Schriften des Theophrast.
- 99. COD. VAT. 251, membr., kl. 410, 192 Bl., gut geschrieben, nicht neu.

φυσική ἀκρόασις. Ganz wenige und kleine Scholien zu Anfang, auch einige Diagramme.

100. COD. VAT. 250, bombyc., fol., nicht ganz neu, gute Schrift.

φυσική ἀκρόασις, mit ausführlichem Commentar ohne Einleitung, für die 4 letzten Bücher besonders geschrieben von f. 239 an. Ende fehlt. Anfang: ἀρχὰς τῶν πραγμάτων πάντων ὁ μὲν Πλάτων ἔξ φησιν εἶναι, ὕλην εἶδος κτλ. f. 239 ἐξήγησις εἰς τὰ ὕσερα τέσσαρα βιβλία τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως. Anfang: ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίω ταύτης τῆς πραγματείας περὶ κινήσεως διδάξας.

101. COD. VAT. 307, bombyc., 80, nicht neu.

Προδρόμε είχοι εἰς τὰς ἀρετὰς καὶ κακίας, 5 Blätter. f. 1 προθεωρία τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως. Anfang: τὸν σκοπὸν τῆς ᾿Αρις. φυσικῆς ἀκροάσεως μαθεῖν ἔςι ફેલδίως ἐκ τῆς κατ᾽ αὐτὰν διαιρέσεως τᾶ φυσικᾶ μέρες τῆς φιλοσοφίας. f. 7-220 φυσικὴ ἀκρόασες, mit nicht wenigen Randanm. Vgl. N $^{10}$  102 und 112.

102. COD. VAT. 1025, membr., 40, nicht neu.

προλεγόμενα τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως. Anfang: τὸν σκοπὸν τῆς ᾿Αρις. φυσικῆς ἀκροάσεως, wie in N° 101 und 112. f.9 φυσικὴ ἀκρόασις, zu den ersten  $3\frac{1}{2}$  Büchern ziemlich viel Randanm. f. 156 — 167 περὶ κόσμε.

103. cop. VAT. 1028, bombyc., gr. 410, nicht neu.

φυσική ἀκρόασις, nicht vollständig. f.38 Platonis Menexenus. f.45 Commentar zur Physik: τὸ προοίμιον εὐθὸς τὸν σκοπὸν ἐμφαίνει τε βιβλίε ὅτι περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς φυσικῆς πραγματείας. f.93, von andrer und besserer Hand, προλεγόμενα τῶν φυσικῶν. ἀποσημειώσεις Ἰωάννε ᾿Αλεξ. τε Φιλοπόνε (zu den ersten 4 Büchern). f.371 ᾿Αλεξάνδρου ᾿Αφροδ. εἰς τὸ περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν: das Ende fehlt. f.411 Iamblichus.

104. cop. Ottob. 152, bombyc., nicht ganz neu.

φυσική ακρόασις.

105. COD. PALAT. 115, chart., neu.

Am Ende f. 130 Ἐμμανουὴλ ᾿Ατραμυττινὸς Κρης τὸ γένος, φιλολόγος τὸν τρόπον, παῖς ἐπέγραψεν. Zu Anfang der Name Ioh. Baptista Posthumus de Leone. φυσική ἀκρόασις.

106. con. Palat. 370, neu.

F.71-151 φυσική ἀκρόασις. Dieselbe hat

107. COD. URBIN. 36, membr., neu. Und

108. COD. VAT. 935 f. 214-288.

I 2

PHYSIK

109. COD. VAT. 312, bombyc., nicht neu.

Ioh. Grammat. in libros de generatione et corruptione. Simplicius in IV ultimos libros Physicae Auscultationis.

110. COD. VAT. 1463, chart. F.59: VII Id. Mart. MDV absolvi.

F. 1 ή τοῦ Σιμπλικίου ἐξήγησις περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως. f. 31 ή τοῦ Φιλοπόνου ἐξήγησις π. φ. α. bis f. 49. Excerpte aus den Commentaren. f. 155 πέπλος ἐπιγραμμάτων.

111. COD. PALAT. 366.

Σιμπλικίε ὑπόμνημα εἰς τὸ δ' τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως f. 1—121. Das Ende fehlt.

112. cop. VAT. 614, gemischt.

Angebunden f. 143 — 162 ein Commentar zu den Physicis. Ansang: τον σκοπον τῆς Αρισ. φυσικῆς ἀκροάσεως, wie N° 101 und 102. Pergament, neu.

113. COD. VAT. 1730, chart., 4to, 259 Bl., neu.

Commentar zu den Physicis. Anfang: τὸ παρὸν βιβλίον, δ σὺν Θεῷ ἀρχόμεθα, ἐςὶ μὲν τὸ δ' ἐκ μέσης τῆς φιλοσοφίας, ὁ ὑπὸ τὸ Θεωρητικὸν ἀνάγεται, καὶ εἴρηται καὶ ἀρχὴ τῶν φυσικῶν, ἐπειδὴ περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν ζητεῖται ἐπιγέγραπται δὲ τῷ ᾿Αρισοτέλει καὶ φυσικὴ καλεῖται ἀκρόασις. Gleich darauf beginnt die Interpretation, wie es scheint, unbedeutend.

114. COD. VAT. 486.

Am Ende 2 Blätter (neu) Inhaltsangabe der Physik.

115. сор. Оттов. 82.

F. 17 — 29 Φιλοπόνου είς τὸ ἐπίλοιπον τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως. Anfang: φανερὸν δὲ ἐκ τἔδε ὅτι ἀνάγκη είναι. Nur ein Fragment.

116. COD. PALAT. 237.

Θεμισίε παράφρασις τῶν περὶ ψυχῆς ᾿Αρισοτέλες. f.113 (ἀνωνύμε) σχόλια εἰς τὸ δ΄ ε΄ καὶ ζ΄ βιβλίον τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως ᾿Αρισοτέλες.

117. COD. VAT. 303, bombyc., fol., 876 Bl., eng geschrieben.

Enthält τε σοφωτάτε λογοθέτε Θεοδώρε τε Μετοχίτε paraphrastischen Commentar zu allen physischen Büchern des Aristoteles. Desgleichen

118. COD. VAT. 301, fol.

119. COD. BIBL. REGINAE 118, chart., fol., geschrieben zu Paris 1548.

Θεοδώρου του Μετοχίτου υπομιήματα είς την φυσικήν 'Apis. Umfast gleichfalls alle physischen Bücher.

#### Paysik

# 120. COD. VAT. 499, bombyc., nicht alt.

Δαμασκίε προλεγόμενα εἰς τὸ πρῶτον 'Αρισοτέλες περὶ ἐρανᾶ. Anfang: τῶν 'Αρισοτέλες φυσικῶν συγγραμμάτων τὰ μὲν περὶ τῶν φυσικῶν ἐςὶν ἀρχῶν κοινῆ πατῶν ὑπαρχεσῶν τοῖς φυσικοῖς πράγμασιν, οῖον ὕλης. f. 2 b eine σύνοψις τῶν περὶ ἐρανᾶ 'Αρισ. Βιβλίων. Die ersten drei Blätter von neuerer Hand. f. 6. 'Αρισ. περὶ ἐρανᾶ: nur zu den ersten beiden Blättern Scholien. f. 100 'Ιωάννε σχ. 'Αλεξανδρέως εἰς τὸ πρῶτον τῶν περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, zuerst die Einleitung. f. 103 'Αρισ. περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, mit Interlinear- und Randanm., die am Ende dünner werden; aus dem Joh. Philoponus excerpirt.

# 121. cod. Ottob. 45, chart., neu.

Θεοφράσε περὶ αἰσθήσεων. f. 15 'Αρις. περὶ ἀτόμων γραμμῶν, und f. 20 περὶ θαυμασίων ἀκεσμάτων, beides nicht neu. Sehr neu f. 23 — 42 παρεκβολαὶ ἀπὸ τοῦ Δαμασκίου είς τὸ πρώτον τοῦ περὶ οὐρανέ. Die in Nº 120 enthaltene Einleitung fehlt. Anfang: ότι τοῖς φυσικοῖς φησὶ τὸ εἶναι φυσικοῖς ἐςὶν ἐν τῷ φύσιν ἔχειν· ἡ δὲ φύσις άρχη κινήσεως ή γεν ἀπό της φυσικής κινήσεως ἀπόδειξις άμα μεν έκ των έναργεςέρων εςί (προφανές εραι γάρ των έσιων αι ενέργειαι), άμα δε έκ των κυριωτέρων ως εξ αίτιων. Ότι δύο είσιν αι άπλαι κινήσεις κτλ. Auf ähnliche Weise fangen ganz excerptartig alle einzelnen Sätze mit ότι an; auch kommt wohl φησίν δ Δαμάσκιος vor. Wiederholt werden Alex. Aphrod., Xenarchus, Joh. Philop. berücksichtigt, letzterer immer widerlegt, außerdem Themistius und f. 42 ὁ ᾿Αλεξανδρεύς Στέφανος ἐξηγέμενος την περί ερανε πραγματείαν. Im Ganzen findet man sehr wenig aus diesen Excerpten zu excerpiren. f. 43 und 44 leer. f. 45 Ζαχαρίε μητροπ. Χαλκηδόνος περί χρόνε. α΄ ότι ο χρόνος ε κινείται κτλ. fünf kurze Sätze. f. 46 Ptolemaeus. f. 54 σχόλια είς τὰ τοῦ Αρισοτέλους μετέωρα. Anfang: περί μεν οὖν τῶν πρώτων περί τούτων εἴρηται. Theophrast, Plutarch, Alexander Aphrod., Ammonius erwähnt. Auch hier weniges zu excerpiren.

# 122. COD. PALAT. 295, chart.

f. 1—177 'Agis. προβλήματα. f. 211—228 'Ιωάννε τε Δαμασκηνέ περὶ έρανε: scheint gröstentheils aus Aristoteles genommen.

# 123. COD. VAT. 254, chart., kl. 410, 219 Bl.

Aus Aristides. f. 9 Σιμπλικίου εἰς τὸ περὶ ἐρανᾶ ᾿Αρις. ἀτελείωτον ἐμᾶ Βησσαρίωνος Καρδηνάλεως τᾶ τῶν Τέσκλων. Die Einleitung fehlt. Der Anfang bei den Worten (p.2 v. f. d. Ausg.) ἡ περὶ φύσεως ἐπιςήμη περὶ τὰ συνεςῶτα ἐςί. Der Commentar bricht im 4 ten Buche ab und hat viele Lücken. Der Text weicht vom gedruckten ab und stimmt bis auf nicht unbedeutende Varianten mit N° 124.

#### 124. COD. Ottob. 83, membr., neu, sehr gut geschrieben.

Σιμπλικίε είς τὸ α' τε 'Αρισοτέλες περί έρανε: geht bis p. 53 der Ausgabe. Gleich-



PHYSIK

falls ein andrer Text als der gedruckte, und übereinstimmend mit  $N^{ro}$  124, aber reiner und ohne Lücken.

125. cop. Vat. 1387, bombyc., nicht neu.

Olympiodori Comment. in lib. Meteorologicorum. Das Ende fehlt.

126. COD. OTTOB. 293, chart., neu.

'Agis. περί γενέσεως καὶ φθορᾶς, mit vielen Randanm. f. 62 μετεωρολογικά, im Anfang einige Interlinear - und Randanm.

127. COD. VAT. 319, bombyc. (?), neu.

Meteorologicorum liber IV, mit Commentar. Es fehlen einige Worte im Anfang. ἐναντιώσεις εἰδοποιεῖται τὰ 5οιχεῖα. ὅτι τέτταρα δὲ τὰ οῖς εἰδοποιεῖται.

128. COD. VAT. 313, chart., neu.

Nicephorus Blemmydes in Meteorolog. Auszug aus dem 21en Buche der Meteorologik.

129. COD. BIBL. REGINAE 43.

Soll f.188 ein Blatt έκ τῶν ᾿Αρισοτέλες μετεώρων enthalten.

130. COD. VAT. 1896, neu.

F. 245 - 253 περὶ κόσμε. Desgleichen

131. COD. VAT. 1908, neu. F.34-45. Und

132. COD. VAT. 92, bombyc. F.179 fgg. Und

133. COD. VAT. 1142, bombyc., fol. F.90. Und

134. COD. OTTOB. 335, chart. F.215. Und

135. COD. URBIN. 125, bombyc. Vor Fremdartigem. Und

136. COD. VAT. 223, membr., kl. 8".

Rescriptus. Die untere Schrift nicht sehr alt und kirchlichen Inhalts.

137. COD. VAT. 72, chart., neu.

F.125 'Αρις. περὶ ἀρετῶν. f.127 περὶ κόσμε.

138. COD. VAT. 268, membr., 4to, ziemlich alt.

Commentar zu 'Agis.  $\pi s \hat{\varphi}$   $\psi v \chi \tilde{\eta} s$  (ἀπορίαι καὶ λύσεις φυσικαὶ κατὰ τὴν τε 'Agis oréλες δόξαν), ohne Anfang und Ende; der eben angeführte Titel so im Catalog, nicht im Codex. Enthält einzelne Quästionen über die Bücher  $\pi s \hat{\varphi}$   $\psi v \chi \tilde{\eta} s$  mit manchen bemerkenswerthen Thatsachen; aber alles, meist wörtlich, aus dem Commentar des Joh. Philop. entlehnt.



139. COD. VAT. 271, chart., fol.

'Αλεξάνδρε ύπόμνημα εἰς τὸ περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν. 6.66 Μιχαήλ Ἐφεσίου ύπ. περὶ μυήμης καὶ ἀναμνήσεως. 6.84 περὶ ϋπνου καὶ ἐγρηγόρσεως. 6.104 περὶ ζώων κινήσεως. 6.116 περὶ μακροβιότητος καὶ βραχυβιότητος. 6.116—135 περὶ γήρως κτλ.

140. COD. VAT. 1334, membr., neu, mit hübschen Miniaturen, ex libris Fulvii Ursini.

F. 98 'Αρις. περὶ ἐνυπνίων καὶ τῆς καθ' ὕπνον μαντικῆς, mit einigen Randanmerkungen, offenbar von Gaza, von dem am Ende f. 104 b ein Griechisches Epigramm an den Philelphus.

141. COD. VAT. 905, chart., 4th, 160 Bl.

F.1 εἰς τὴν 'Ομήρου Ἰλιάδα ἐξήγησις Ἰωάννε γραμματικέ τε Τζέτζη. f.30 'Αρις. περὶ ἀτόμων γραμμῶν. f.35 μηχανικά. f.52 περὶ κόσμε. f.66 v, 81 v, 98, 116 v, 137 περὶ ζώων ἱςορίας, die ersten 5 Bücher. f.160 roth:

ώς ταῖς ἐλάφοις καύματος ὥρα πέλει πηγή ποθεινή, ἄκος ἔσα τε θέρες, ετω πέφυκε καὶ γραφεῦσιν ήδύ τι τὸ τέρμα Βίβλε, τοῖς δὲ τῶν πονεμένων.

- 142. cod. Urbin. 39, chart., fol., 132 Bl.
  - 1) de historia animalium. 2) von der Hand des Michael Apostolius de motu animalium. 3) de longitudine et brevitate vitae. 4) de iuventute et senectute. 5) de respiratione. 6) de plantis lib. 1.
- 143. COD. URBIN. 40, chart. dc partibus animalium.
- 144. COD. URBIN. 41, chart.
  - 1) de virtutibus. 2) de flatu. 3) de communi animalium motu. 4) de generatione animalium.
- 145. cop. Vat. 262, bombyc.: die Ränder oben und unten neu und papiern,
   196 Bl., gr. 4<sup>10</sup>, ziemlich alt, schön geschrieben.

  περὶ ζώων ἱεορίας.
- 146. COD. VAT. 1855, membr., 40. Rescriptus.

Ἰωάννε γραμμι ᾿Αλεξ. σχολικαὶ ἀποσημ. ἐκ τῶν συνεσιῶν ᾿Αμμωνίε τε Ἑρμείε μετά τινων ἰδίων ἐπισάσεων εἰς τὸ ᾿Αρις. περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς. f. 57 περὶ ζώων μορίων: der Anfang fehlt. Mit einigen Randahm. und Interlinearnoten. Die untere Schrift, ziemlich alt und sehr gut, ist Lateinisch: f.7 Vita sac nycolai epi.



#### PHYSIK

147. COD. VAT. 259, membr., neu.

περὶ ζώων μορίων. f. 63 περὶ ζώων γενέσεως. f. 146 περὶ ζώων πορείας. f. 156 περὶ ζώων κινήσεως. Am Ende auf einem eingeklebten Zettel: Conpr. ab Argyropolo una c. al. . . sign. B. Manfredus.

148. COD. PALAT. 260, bombyc., ziemlich neu.

F. 224 aus 'Aρις. περί ζώων μορίων.

149. COD. VAT. 1032.

Soll f.72 είς τὸ περὶ ζώων μορίων ὑπόμνημα Έφεσίε enthalten.

150. CODD. VAT. 965 und 966, chart., sehr neu.

Enthalten Indices zu Aristoteles Thiergeschichte.

151. COD. VAT. 506, chart., 255 Bl., 4th, nicht alt.

Zu Ansang einiges von S. Maximus. f. 15 Ethica Nicomachea mit sehr wenigen Randglossen. f. 121 am Ende τέλος τῶν μικρῶν ἢΘικῶν τε ᾿Αρισοτέλες. f. 122 περὶ βώων ἱσορίας, eine Hand bis an den Ansang des dritten Buchs (f. 148 r), eine andre bessere von f. 148 v ab.

152. COD. VAT. 1950.

F. 542 περί ζώων πορείας.

- 153. COD. VAT. 1305, chart., fol., sehr neu, aus der Bibl. des Fulv. Ursinus. Theophrastus. f.193 'Αρις. περὶ φυτῶν.
- 154. COD. VAT. 1890, chart., neu.

F.234 aus Aristoteles περὶ χρωμάτων.

155. COD. OTTOB. 172, chart., neu.

F. 236 'Aρις. περί χρωμάτων.

156. cod. Vat. 1302, bombyc., fol., sehr schön geschrieben; nach N° 1 vielleicht der älteste unter den hier aufgeführten. Ex libris Fulvii Ursini.

Diogenes Laertius bis ins 6 Buch. f. 83 Θεοφράς περὶ πυρός. f. 94 Θεοφράς πῶν μετὰ τὰ φυσικά, nur das Gedruckte und mit dem Beisatz: τὅτο τὸ βιβλίον ἀνοδρόνικος κτλ. f. 100 Θεοφρ. περὶ λίθων. f. 108 b Θεοφρ. περὶ ἰδρώτων. f. 113 Θεοφρ. περὶ ἰλίγγων. f. 115 Θ. περὶ κόπων. f. 117 b Θ. περὶ ἰχθύων. f. 119 b Θ. περὶ ἀνίμων. f. 130 b Θ. περὶ ὀσμῶν. f. 140 b ձρισοτέλες ausgestrichen und darüber geschrieben Θεοφράς von etwas späterer Hand, περὶ Ξενοφάνες περὶ Ζήνωνος περὶ Γοργίε: lückenhaft, wie der gedruckte Text; ergiebt sehr wenig brauchbare Lesarten. f. 148 b ձρισοτέλες περὶ θαυμασίων ἀκεσμάτων, Anfang und Ende, wie der von Sylburg p. 89 — 120

gegebene Text. Am Ende wiederholt: 'Αρισοτέλες περί Θαυμασίων ακεσμάτων. Der übrige Theil des Codex, neuer und schlechter geschrieben, enthält Fremdartiges.

157. COD. URBIN. 108, chart., neu.

Diog. Laertius. Theophrastus. Aristot. de Xenophane Zenone et Gorgia, et de admirab. auscultat.

158. COD. VAT. 1878, chart., neu.

F.327 — 337 ἐκ τῶν ᾿Αρις. περὶ Θαυμασίων ἀκεσμάτων.

159. COD. PALAT. 162, membr., kl. fol., neu.

'Αρισοτέλες κατά τὰς δόξας τῶν φιλοσόφων (lib. de Xenoph. Gorg. et Zenone). f. 7 'Αρισ. περὶ Θαυμασίων ἀκεσμάτων. f. 21 'Αρισ. περὶ κοσμογραφίας (de mundo). f. 31 'Αρισ. μηχανικά. f. 42 — 46 b περὶ πνεύματος. Theophrast. f. 201 'Αρισ. περὶ φυτῶν.

160. cod. Urbin. 75, chart., neu.

F.80 'Açıs. μηχανικά.

161. COD. URBIN. 44, chart., neu.

Ethica Nicomachea mit einigen Randanm. de lineis insecabilibus. Mechanica mit einigen Anm.

Етнік

162. cop. Vat. 1342, membr., kl. 4° oder 8°, 133 Bl., Griechisch und Römisch paginirt. Kleine Schrift, viele Abkürzungen.

'Aρις. ἢ Θικῶν Νικομαχείων μεγάλων βιβλ. α΄ καὶ β΄. f. 28 ἢ Θικὰ Νικομ. μικρά (die gewöhnliche Nicomacheische Ethik). f. 97 ἢ Θικὰ Εὐδήμια. f. 125 Οἰκονομικὸς α΄ καὶ β΄. Am Rand einige wenige kurze Lemmata und Scholien, Griechisch und (z. B. f. 35—38) Lateinisch, auch Varianten und Conjecturen.

163. COD. VAT. 1343, chart., 4to, neu.

F. 6 'Αρις. ήθιαὰ Νικομάχεια. f. 134 'Αρις. Οἰκονομικὸς α΄ καὶ β΄. f. 150 'Αρις. περὶ ἀρετῶν. f. 154 einige Sätze aus der Politik. f. 155 von Georgius Gemistus über die Tugenden. f. 163 'Αρις. ὄροι ἀρετῶν καὶ κακιῶν ἀπὸ τῶν ἦθικῶν. Απ Επο Δημήτριος 'Ραοὐλ ὁ Καβάκης.

- 164. COD. PALAT. 165, membr., kl. fol., 157 Bl. Hand des Joh. Scutariota. F.1 Ethica Nicom. f.78 v Eudemia. f.116 magna. f.149 Oeconomica.
- 165. COD. BIBL. REGIN. 125, chart. neu.

'Αρις. ήθικά Νικομ. f. 112 Πολιτικά, die ersten Bücher: das übrige f. 281 — 364. f. 142 Οἰκονομικά. f. 156 ήθικά μεγάλα. f. 199 b Εὐδήμια.

Histor. philol. Abhandl. 1831.

K



ETHIK

166. COD. VAT. 1002, chart., neu.

F. 49 Γεωργίε Γεμις δύπερ 'Αρισστέλες ἀντιλήψεις. f. 92 Briefwechsel mit Bessarion (Griechisch). f. 100 b ἐκ τῶν μεγάλων Νικομαχείων ἢθικῶν. f. 115 b ἐκ τῶν Εὐδημίων. f. 121 ἐκ τῶν πολιτικῶν. f. 126 b ἐκ τῆς τέχνης ἑητορικῆς. f. 129 b ἐκ τῆς ποιητικῆς. f. 130 b ἐκ τῆ β΄ καὶ τελευταίε τῶν Οἰκονομικῶν. f. 137 Pletho.

167. cod. VAT. 1396, neu.

F. 11 — 98 'Αρις. ἢ Ͽικῶν Νικοματχείων β΄. Am Ende des Codex f. 144 b 'Αντώνιος Μεδιολάνιος καὶ ταύτην τὴν βύβλον ἐν Κρήτη ἐξέγραψεν, οὖκ ἄνευ μέντοι γε μισ Ͽοῦ. Dieselbe Ethik in

168. COD. VAT. 263, chart.,

169. COD. PALAT. 83, chart.,

170. COD. OTTOB. 262, chart., und, wo das Ende fehlt,

171. COD. OTTOB. 260, chart., f. 37. Ferner in

172. COD. VAT. 1689, membr.

Am Ende: ἐτελειώθη ἡ παρᾶσα τᾶ 'Αρισοτέλες πραγματεία διὰ χειρὸς ἐμοῦ Γεωργίου διακόνε τᾶ Δοκειανᾶ καὶ ἄρχοντος τῶν ἀντιμινσίων τῆς ἀγιωτάτης τᾶ θεᾶ μεγάλης ἐκκλησίας, συνδρομῆ δὲ καὶ ἐξόδω τᾶ μισὲ Φραγκίσκε Φιλέλφε, κατὰ μῆνα Νοέμβριον τῆς α΄ ἐνδικτιῶνος τοῦ ἐξακισχιλιοςοῦ ἐνακοσιοςοῦ τριακοςῦ πρώτε ἔτες (1423), ἡμέρα δευτέρα, ὧρα τετάρτη τῆς νυκτός, ἐν Κωνσαντίνε πόλει. τὸν δέ γε ἡηθέντα μισὲ Φραγκίσκου Φίλελφον ὀφείλουσιν ἄπαντες ἀγαπᾶν καὶ ὅτι ὑπάρχει φίλος καλὸς καὶ ὅτι καὶ τοῖς γράφουσιν αὐτῷ παρέχει τὴν φιλοτιμίαν ἀξίαν, ὡς αὐτὸς ἔργω πεπληροφόρημαι. Der Text mit einigen Randanm.

173. COD. VAT. 320, membr., 410, nicht neu.

Εὐερατίε ἐξήγησις εἰς τὸ ἔινατον καὶ δέκατον βιβλίον ᾿Αρισοτέλες ἢθικῶν Νικομαχείων (der gedruckte).

174. COD. VAT. 269, chart., neu, schlecht geschrieben.

F.1 εἰς τὰς σοφισικὰς ἐλέγχες, Comment. Alexandri Aphrod. f. 105 b Definitionen der Philosophie (die gewöhnlichen). f. 106 ὑπόμνημα τἔ Εὐσρατίε εἰς τὸ α΄ τῶν ἢΘικῶν Νικομ. f. 157 b ἐξήγησις Μιχαὴλ τᾶ Ἐφεσίου εἰς τὸ ε΄ τῶν ἢΘικῶν Νικομ. f. 185 Εὐσρατίε εἰς τὸ σ΄. f. 243 Commentar zum 7 ten Buche, gleichfalls der gedruckte. Αm Rande von andrer Hand bemerkt: οἶμαι ἡ ἐξήγησις αὖτη τᾶ Φιλοπόνε ἐσί. f. 265 ᾿Ασπασίε εἰς τὸ Θ΄ τῶν ἢΘικῶν Νικομ. f. 280 b ἐξήγησις Μιχαὴλ τοῦ Ἐφεσίου εἰς τὸ ε΄ τῶν ἢΘικῶν Νικομ. das Ende fehlt. f. 318 ἐξήγησις Μ. τᾶ Ἐφεσίε εἰς τὸ κ΄. Auch su diesen beiden Büchern sind die Commentare mit den (unter Eustratius Namen) gedruckten übereinstimmend.

ETHIR

### 175. COD. VAT. 1622, chart., fol., neu.

Eustratii Comment. in Aristotelis Ethica: της φιλοσοφίας είς δύο διαιρεμένης (gef. 92 την διαλεκτικήν ένιοι έφασαν μέθοδον ονομάζεσθαι πάσαν δύναμιν ή εξιν κτλ. wie es scheint, Auszug eines ältern Commentars zum 1sten Buch, der einiges brauchbare enthält. f. 92 το δεύτερον των ήθικων 'Αρις. f. 124 είς το τρίτον των ที่ 🖰 เหพีม Apis. Anfang: ที่ พออ์ 🖰 ย ฮเร พ ะอุโ สิมชาใช หลโ โมชาใช ยใพ ยีโม. พอพี ของ 🕉 โม โลย อีซเ αναγκαία ή περί αὐτῶν Θεωρία. Fast nur Paraphrase, und übereinstimmend mit dem im folgenden Codex unter Aspasius Namen enthaltenen. f. 147 b 'Ασπασίου φιλοσόφε ὑπόμνημα εἰς τὸ δ΄ τῶν ἡΘικῶν ᾿Αρις. Anfang: τὸ Θεώρημα τέτο άρμόττει εἰς τὸ εύρίσκειν ἐκάσην ἀρετήν. Übereinstimmend mit dem Commentar zum 4ten Buch im folgenden Cod. f. 167 der gedruckte Commentar des Mich. Ephesius zum 51en Buch. f. 215 der gleichfalls gedruckte Commentar des Eustratius zum 6ten Buch. f. 318 σχόλιον είς τὸ η' τῶν ᾿Αρις. ἡΒικῶν Νικομ. (der gedruckte sogenannte Aspasius). Dann aber f.357 'Ασπασίε είς τὸ η' τῶν 'Αρις. ἡΘικῶν Νικομ. ἐ κατ' ἀρχάς, ἀλλ' ἀπὸ τἔ μέσε από τε βητε έτωσι διεξιόντος. ότι μεν έν ακρασία και έγκρατειά έςι μόνον περί απερ ακολασία και σωφροσύνη. Übereinstimmend mit dem in Nº 177 enthaltenen. f. 377 'Ασπασίε είς τὸ Θ΄ τῶν ἡΘικῶν Νικομ. (gedruckt). f. 395 ἐξήγησις Μιχ. τε Eφεσίε είς τὸ ι' τῶν ἢ Βικῶν (gedruckt). f. 439 Commentar zum 10ten Buch, Titel fehlt (gedruckt).

# 176. COD. BIBL. REGIN. 122, chart., 150 Bl., neu.

'Aσπασίε εἰς ἢ Ͽικὰ 'Aρισοτέλες πάντα τὰ εὐρισκόμενα (dieser Titel von andrer Hand hinzugefügt). Anfang: ἡ περὶ τὰ ἢ Ͽη πραγματεία καὶ μάλισα ἡ πολιτικὴ κατὰ μὲν τὸ ἀναγκαῖον προτέρα ἐςὶ τῆς Θεωρητικῆς φιλοσοφίας, κατὰ δὲ τὸ τίμιον ὑς έρα. Einiges in diesem Commentar zum ersten Buche stimmt wörtlich mit dem in N° 175 enthaltenen überein, anderes nicht: beide mögen aus ein und demselben ältern excerpirt sein. f.61 b fängt der Commentar zum 2<sup>ten</sup> Buche an, f.99 zum 3<sup>ten</sup>, letzterer ganz der in N° 175 enthaltene, f.161 b zum 4<sup>ten</sup>, gleichfalls mit dem im vorigen Codex gleichlautend.

# 177. COD. BIBL. REGIN. 138, chart., 97 Bl.

Überschrist von neuerer Hand: 'Ασπασίε τε φιλοσόφε είς τὰ ἢΘικά. Dieser Codex enthält die Fortsetzung des im vorigen mitten im Satze abgebrochenen Commentars zum 4 ten Buche. f. 30 b Commentar zum 7 ten Buche, wie bei N 175 (\*).

<sup>(\*)</sup> Die in N° 176 und 177 und zum Theil gleichlautend in N° 175 enthaltenen paraphrastischen Commentare zu dem 1<sup>sten</sup> 2<sup>ten</sup> 3<sup>ten</sup> 4<sup>ten</sup> und 7<sup>ten</sup> Buche der Ethik sind in ihrer jetzigen Form wohl sicher nicht alt, aber ebensowenig aus den gedruckten Commentaren, vielmehr aus älteren und besseren Quellen geschöpft. Sie enthalten einige wenige güte Notizen. Mehreres läßt sich von älteren Handschriften erwarten, wenn deren in andern Bibliotheken vorhanden sind.

ETHIK

178. COD. VAT. 272, chart., neu.

'Ολυμπιοδώς ε παράφρασις είς τὰ ἢ Γικὰ Νικομ. Die von Dan. Heinsius unter Andronicus Namen herausgegebene Paraphrase. Dieselbe auch in den, chart.,

- 179. COD. VAT. 273,
- 180. COD. OTTOB. 42,
- 181. COD. OTTOB. 374, und in
- 182. cod. Urbin. 42, membr., neu.
- 183. COD. VAT. 1902, chart., neu.

F.9—19 πρῶτον 'Αρισοτέλες ἢ Θικῶν Νικομ. Der letzte Theil des ersten Buches, mit dem Anfang des zweiten. f.27 b—35 'Ολυμπιοδώρε φιλοσόφε παράφρασις εἰς τὰ τε 'Αρισ. ἢ Θικὰ Νικομ., nur ein Fragment. Gleichfalls die sogenannte Paraphrasis des Andronicus Rhodius.

184. COD. VAT. 1429, chart.

Τε δικαιοφύλακος καὶ πρωτεκδίκε παράφρασις ἦκριβωμένη τε Παχυμέρη εἰς τὰ ἢθικὰ Νικομ. Anfang: τῆς φιλοσοφίας εἰς δύο διαιρεμένης, εἴς τε θεωρητικον καὶ πρακτικόν, καὶ τε μὲν τέλος ἔχοντος ἀλήθειαν, τε δὲ τἀγαθόν.

185. COD. VAT. 967, neu.

έκ των ήθικων Νικομαχείων άξιομνημόνευτα κατά σοιχεῖου.

186. COD. VAT. 1904.

Besteht aus Stücken verschiedenen Alters und Inhalts. f. 85—89 (neu) Correctionen zu Aristot. Problemen, wie es scheint, aus Codicibus. f. 169—185 'Açıs. ἢ Θιαῶν Εὐ-δημίων β', nur ein Stück: der Anfang fehlt.

187. COD. URBIN. 45, chart., neu. Ethica ad Eudemum. Auch in

- 188. COD. PALAT. 323, chart.
- 189. COD. VAT. 264, bombyc., nicht ganz neu.
  ηθικά μεγάλα. Desgleichen die sämtlich neuen
- 190. COD. URBIN. 43, membr.,
- 191. COD. PALAT. 148, f.1-60, und
- 192. COD. OTTOB. 372, chart., f.1-39.



#### ETHIK

193. cop. VAT. 671, bombyc., nicht alt.

F. 225 - 229 'Αρις. περὶ ἀρετῶν.

194. COD. VAT. 1098, chart., neu.

 $\mathbf{F.203}$  ' $\mathbf{A}$ ρις.  $\pi$ ερὶ ἀρετῶν.  $\mathbf{f.207}$  ὅροι ἀρετῶν καὶ κακιῶν.

195. сор. Оттов. 151, вотвус.

Angebunden, auf Papier, f. 203 b 'Αρις. περὶ ἀρετῶν.

196. COD. PALAT. 132, neu.

F. 150 περὶ ἀρετῶν.

#### RHETORIK

197. COD. PALAT. 160, membr., 187 Bl. in fol. Iannotii Manetti.

Aristot. Politica. f. 103 Rhetorica. f. 161 Rhetorica ad Alex. f. 188 ἐπισολὴ ᾿Αρισοτέλες πρὸς ᾿Ολυμπιάδα, eine andre πρὸς ᾿Αλέξανδρον, eine dritte ᾿Αλεξάνδρε πρὸς ᾿Αρισοτέλην. Am Ende der Politik, f. 102 v: ἐγράφη ἐν Φλωρεντία παρ᾽ ἐμοῦ Θετταλε Ἰωάννε τε Σκεταριώτε. διπλεν τὸν ἀπλεν ἡ κυήσασα λόγον διπλεν ρῶσιν δίδε μοι τῷ γεγραφότι.

198. cod. Urbin. 46, membr., neu.

Aristot. Politica. f. 111 Oeconomica.

199. COD. PALAT. 23, chart., 299 Bl., fol., sehr klein geschrieben.

F.1—30 'Αρις. τέχνη ξητορική. Dann γνώμαι κατ' ἐκλογὴν ἐκ τῶν Δημοκρίτε Επικτήτου καὶ ἐτέρων φιλοσόφων. περὶ ποδῶν μετρικῶν καὶ λογογραφικῶν. Μαξίμου περὶ ἀλύτων ἀντιθέσεων. 'Αφθονίου προγυμνάσματα. τοῦ αὐτοῦ προλεγόμενα τῶν κάσεων. Τρωίλου σοφιςοῦ προλεγόμενα τῆς ξητορικῆς Έρμογένες. Φοιβάμμωνος περὶ σχημάτων ἐητορικῶν. Hermogenes περὶ τῶν κάσεων und περὶ εὐρέσεως mit Scholien. Vom Theophrast 15 Charaktere.

200. COD. VAT. 1340, bombyc., nicht ganz neu.

Τε σοφωτάτε καὶ μεγάλε λογοθέτε κυρε Θεοδώρε τε Μετοχίτε περὶ ἡητορικῆς. Anfang: Θαυμάσας ἴσως εἰ κτλ. unbedeutende Einleitung, 2 Blätter. f.1 'Aρις. τέχνης ἡητορικῆς τὸ α΄, f. 20 τὸ β΄. f. 43 der in Paris gedruckte Commentar, die Lücken nicht ausgefüllt. f. 166 ἔτερα σχόλια τε κυρε Στεφάνε (\*), wie bei N° 201. f. 199 ἐπειδή ἐςιν ὀλίγα τὰ ἀναγκαῖα ἄπαξ εἰπών τὰ κατὰ τὴν ἡητορικήν.

<sup>(\*)</sup> Das späte Zeitalter des Stephanus verräth sich in allem, namentlich der Sprache, wie sehr er sich auch bemüht rein zu schreiben. Er redet (zu I 131) von den Gerichtsbedrückungen, denen Fremde, wie Ägyptier und Korinthier, in Konstantinopel ausgesetzt, von den selbst gegen die Venetianer gerichteten Seeräubereien der Sicilianer. Wahrscheinlich lebte er in Konstantinopel. Sein Com-

#### RHETORIK

201. COD. VAT. 1326, chart., neu.

F. 163 'Αρις. τέχνης ἡητορικῆς α΄ καὶ β΄. f. 187 der in Paris gedruckte Commentar, gleichfalls ohne Anfang. Am Ende desselben, f. 383, ohne Absatz: ὁ Εὐριπίδης τὸν Ύγιαίνοντα ἦνάγκασε δἔναι ἀντίδοσιν, von diesem und einigen andern Rechtshändeln, zu Rhet. III 15 sqq. f. 386 ἔτερα σχόλια τε κυρέ Στεφάνε. f. 404 b — 415 ἀρχἢ τε δευτέρε βιβλίε, geht bis ins 3<sup>th</sup> Buch, nicht zu Ende.

202. COD. VAT. 1357, chart., neu.

σχόλια τε κυρέ Στεφάνε είς τὸ α' καὶ β' τῆς ἡητορικῆς.

203. COD. PALAT. 53, neu.

f. 298 sqq. Στεφάνε σχόλια είς την 'Αρις. δητορικήν. Dieselben hat

204. COD. OTTOB. 35, neu, f.155.

205. сор. Оттов. 339.

Soll f.311 gleichfalls einen Commentar zum ersten Buche der Rhetorik enthalten (\*).

206. сор. Оттов. 178, chart., neu.

'Αρισοτέλες γένος. Anfang: 'Αρισοτέλης το μεν γένος ἢν Μακεδών, πόλεως δε Σταγείουν. Κωνσαντίνε Λασκάρεως προλεγόμενα τῆς ἐητορικῆς ἐκ διαφόρων. Anfang: οἱ τῆς ἔητορικῆς τέχνης ἐξηγηταὶ πρὶν ἄψασθαι. f.20 'Αρισ. ἐπισολὴ 'Αλεξάνδρω βασιλεῖ. f.23 ἑητορική (an den Alexander).

207. COD. VAT. 1580, membr., neu, sauber geschrieben. Emptus ex libris Ill<sup>mi</sup> Lelii Ruini epī Balneor. a. 1622.

F. 41 έητορική πρός 'Αλέξανδρον. f. 82 τέχνη έητορική.

208. COD. VAT. 265, membr., neu.

'Αρις. τέχνη δητορική.

209. COD. PALAT. 134, neu.

F. 141 'Aρις. ἐπισολαί. Dieselben auch in

210. COD. URBIN. 134, f. 40,

211. COD. VAT. 1347, f. 94, und

212. COD. VAT. 1353, f. 127. Beide letztern Codd. ex libris F. Ursini.

mentar bietet wenig bemerkenswerthes dar: zuweilen werden verschiedene Lesarten angesührt und beurtheilt. Andere Commentare die er berücksichtigt, wie zu II 25 τὰς παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν φιλοσόφων ἐξηγήσεις, führt er nicht namentlich auf. Er hatte auch die Ethik commentirt.

(\*) Von Cod. Vat. 1328 wird im Catalog fälschlich angeführt daß er Commentare zur Aristotelischen Rhetorik enthalte: es finden sich in ihm andere rhetorische Sachen.

213. COD. VAT. 1388, chart., neu.

F.51 - 79 'Aρις. περὶ ποιητικής. Es folgt ein Lat. Epigramm von Laurentius Valla.

214. COD. VAT. 1400.

Soll auch die Poetik enthalten.

215. COD. URBIN. 47, chart., 160 Bl., kl. fol., neu.

'Ρητορική πρός 'Αλέξανδρον mit vielen roth geschriebenen Lemmat. am Rande, bis f. 34. Die andre Rhetorik mit einigen Lateinischen Lemm. bis f. 104. Poetik bis f. 120. Darauf Demetrius Phalerèus (ohne Titel) bis f. 145 und Dionysius Halicarnass. περί συνθέσεως ὀνομάτων ἐπιτομή. Mit Ausnahme der Rhetorik an den Alexander von Einer Hand: μιχαῆλος ἀποςτόλης βυζάντιος καὶ τόδε μισθῷ ἐξέγραψε, πενία συζῶν.

#### PROBLEMATA

216. COD. BIBL. REGIN. 124, chart., neu. Von Bourdelot besessen.

'Aρις. προβλήματα, im Anfang einige Emendationen am Rande, wie es scheint, von der Hand des Bourdelot. f. 154 'Αλεξάνδης προβλήματα, auch mit einigen Emendationen. f. 206 'Αρις. μηχανικά. f. 221 δ 'Αρις. μετὰ τὰ φυσικά. f. 361 Θεοφράς ε μετὰ τὰ φυσικά.

217. COD. VAT. 1283, chart., 8<sup>ro</sup>, neu. Aus der Bibliothek des Card. Caraffa. Vorn ein schöner Miniatur-Kopf des Aristoteles.

'Αρις. προβλήματα.

218. COD. URBIN. 50, chart., neu.

'Αρις. προβλήματα. 'Αλεξάνδρε προβλήματα.

#### METAPHYSIK

219. cod. Palat. 164, neu.

Αρις. μετά τὰ φυσικά. f.109 Αρις. προβλήματα.

220. COD. VAT. 255, bombyc., kl. 8<sup>τ0</sup>, nicht ganz neu. <sup>3</sup>Αρισοτέλες μετά τὰ φυσικά. Dieselbe

221. COD. VAT. 257, membr., neu, und

222. COD. URBIN. 48, chart.

223. COD. BIBL. REGIN. 109, chart., neu.

'Αλεξάνδρε 'Αφροδ. ὑπόμνημα εἰς τὰ μετὰ τὰ φυσικά. Auch

224. cod. bibl. Regin. 115, chart., neu.



#### MBTAPHYSIK

225. COD. BIBL. REGIN. 126, chart., neu.

'Αλεξάνδου 'Αφοοδ. ὑπόμνημα εἰς τὸ δ' ε΄ ζ' η' Θ΄ ι' τῶν μετὰ τὰ φυσικά.

226. cod. VAT. 1425, fol., neu.

'Αλεξάνδου 'Αφοοδ. ὑπόμυημα εἰς τὸ α΄ Β΄ γ΄ δ΄ ε΄ τῶν μετὰ τὰ φυσικά. Eben so

227. COD. VAT. 1621, chart., fol., ganz neu.

228. COD. VAT. 1105, chart., neu.

Von f. 163 an 5 Blätter aus Alexanders Commentar zum ersten Buch der Metaphysik.

229. сор. Оттов. 109, neu.

F. 103-107 aus Alexanders Commentar zum ersten Buch der Metaphysik.

230. COD. VAT. 1473, chart., fol., sehr neu, incorrect geschrieben.

Συριανε τε Φιλοξένε περὶ των ἐν τῷ β΄ τῆς μετὰ τὰ φυσικὰ ᾿Αρισοτέλες πραγματείας λογικῶς ἦπορημένων καὶ διαίτης ἢξιωμένων. f. 41 b Συριανε τε Φιλοξένε ἐπισκέψεις τῶν ᾿Αρισοτέλες ἀποριῶν πρὸς τὰ μαθήματα καὶ τὰς ἀριθμὰς τῶν ἐν τῷ μ' καὶ ν' τῆς μετὰ τὰ φυσικὰ πραγματείας. f. 134 b εἰς τὰ περὶ προνοίας τινὰ συντελεντα.

231. COD. VAT. 2134.

F. 143 - 413 ebendasselbe, wie auch

232. COD. OTTOB. 70, chart., und

233. COD. PALAT. 63.

234. COD. VAT. 2132, bombyc., ziemlich alt.

σχόλια είς τὰ τε 'Αρις. μετὰ τὰ φυσικὰ γενόμενα ἀπὸ 'Δσκληπίε ὑπὸ φωνῆς 'Αμμωνίε τε Έρμείε, zu den ersten sieben Büchern. Eben so

235. COD. VAT. 1779, chart., fol., sehr neu,

wo f. 290 b: τέλος τῶν εἰς τὸ ζ' τῶν μετὰ τὰ φυσικὰ τε ᾿Αρισοτέλες σχολίων ᾿Ασκληπίε χειρὶ ᾿Αντωνίε τε ἐπάρχε ἄγουτος σὺν Θεῷ τὸ ἑβδομηκος οὐνατον ἔτος. Ἐνετίησι ἡμέρα τρίτη τε μηνὸς Μαΐε † αφου (1570).

236. cod. bibl. Regin. 107, chart., neu.

Asclepius zu den ersten sieben Büchern der Metaphysik (\*).

237. COD. VAT. 1442, chart., ganz neu.

F. 1-97 Έρεννίου φιλοσόφου έξήγησις είς τὰ μετὰ τὰ φυσικά. Anfang: μετὰ τὰ

<sup>(\*)</sup> Asclepius enthält manches nicht unbedeutende, wovon freilich der größere Theil schon im sogenannten Alexander Aphrod. und Joh. Philop. zu finden ist.

φυσικὰ λέγονται ἄπερ φύσεως ὑπερῆρται καὶ ὑπερ αἰτίαν καὶ λόγον εἰσί, περὶ ὧν ἐπιβάλλει τὸ παρὸν βιβλίον δεικνύναι, ἄτε ἐπιγειρᾶν τὰ ὑπερ φύσιν καὶ περὶ τῆς οὐσίας τᾶ ὄντος βητεῖν. f. 96 Ende: ἡ ἄρα τῆς τριάδος μονὰς τριαδική ἐςι κατὰ φύσιν, καὶ οὐκ ᾶν γένοιτο μέρος τετράδος ἡ ἄλλου ἀριθμοῦ. μερικὴ ἀρα ἐκάςη μονάς: ἡ δὲ πρώτη ἀπλῶς, ἄτε ἔπω γενομένη τινὸς ἀριθμᾶ, ἀλλὰ παντὸς ἀριθμᾶ ἔσα ἀρχή: διὸ καὶ τὸν ἀπλῶς ἀριθμὸν ἐν ἑαυτῆ συνήρηκεν μονοειδῶς. Dieser Commentar scheint fast nur Neuplatonisches über die Zahlen zu enthalten.

238. COD. VAT. 1036, chart., sehr neu.

Έρεννία φιλοσόφα έξήγησις είς τὰ μετὰ τὰ φυσικά. Eben so

239. COD. OTTOB. 124, chart., neu.

240. COD. URBIN. 49, bombyc., 4to, nicht ganz neu.

'Ανωνύμε ἐξήγησις εἰς τὰ τε 'Αρισοτέλες μετὰ τὰ φυσικά. Anfang: μετὰ τὰ φυσικά ἐπιγέγραπται ἡ πραγματεία οὐ κατὰ τὴν ἔξιν τοῦ πράγματος, ἀλλὰ κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἀναγνώσεως διαλαμβάνει γὰρ περὶ ἀρχῶν φυσικῶν. Ende f. 205: ὧδε μὲν οὖν τέλος ἔσχεν αὐτὸ τὸ Ν καὶ ἡ ξύμπασα τῶν μετὰ τὰ φυσικὰ σύνταξις καὶ αἱ εἰς αὐτὸ σχολαί· οῦ χάρις καὶ δόξα εἰη Χρισῷ τῷ ἀληθινῷ θεῷ ἡμῶν. ἀμήν. Scheint wenig zu bedeuten.

241. COD. VAT. 1776, chart., fol., neu.

τε σοφωτάτε χαρτοφύλακος Βελγαρίας κυρε Ἰωάννε τε Πεδιατίμου σύνοψις περὶ μετρήσεως μερισμε γῆς. f. 31 zur Metaphysik, ohne Anfang. f. 31 b τέλος τῶν εἰς τὸ Λ σχολίων. σχόλια εἰς τὸ Μ τῶν εἰς τὰ μετὰ τὰ φυσικά. Anfang: ἐν τῷ Λ τῆς προκειμένης πραγματείας, ῆν καὶ μετὰ τὰ φυσικὰ ἐπιγράφει, εἰπῶν περὶ τῆς πρώτης καὶ Θείας καὶ ἀκινήτου ἀρχῆς ὅτι νοῦς ἐςὶ καὶ ἐνέργεια. f. 75 b σχόλια εἰς τὸ Ν τῶν ᾿Αρις. μετὰ τὰ φυσικὰ. Anfang: ἐν τῷ πρὸ τέτε βιβλίω ζητήτας εἰ δυνατὸν εἶναι τὰ μαθηματικὰ χωριςὰ καὶ καθ' αὐτὰ καὶ δείξας κτλ. Vielleicht aus einem Commentar des Joh. Pediasimus zur Metaphysik. Auf jeden Fall verschieden von den Erklärungen des unter N° 240 angeführten Anonymus.

### ARISTOTELICA VARIA

242. COD. BIBL. REGIN. 113, 329 Bl.

Γεωργίε τε Παχυμερές φιλοσοφίας βιβλία ιβ'.

243. COD. PALAT. 262, chart., neu.

 $\mathbf{F.1-59}$  συνοπτικόν τῆς φιλοσοφίας. Anfang: ὧσπερ οἱ ἀναγινώσκοντες. Das in  $\mathbf{N}^{\text{το}}$  35 enthaltene Compendium.

244. COD. PALAT. 281.

Dasselbe.

Histor. philol. Abhandl. 1831.

 $\mathbf{L}$ 

ARISTOTELICA VARIA

245. COD. VAT. 1266, bombyc., nicht alt.

Von f. 125 an einige Blätter ogos τινές, zum Theil aus Aristoteles.

240. cop. VAT. 1404, bombyc., nicht neu.

F. 224 einige Excerpte aus Aristoteles. Desgleichen

247. COD. VAT. 1744, chart.

248. COD. VAT. 484.

F. 194 όροι 'Αρισοτέλες και Πλάτωνος. Auch

249. COD. VAT. 485 f. 178 u. 182.

250. COD. VAT. 1733, chart., 410.

**F. 119** b τε 'Αρισοτέλες έρωτοαπόκρισις φιλοσόφε. έρωτημα τί έσιν ερανός. έκ πέμπε σώματος  $\mathbf{u}$ . dgl.  $\mathbf{m}$ .

251. COD. VAT. 1879, chart., 40, neu.

F. 160 Leben des Aristoteles: Ο Άρισοτέλης τὸ μὲν γένος ἢν Μακεδών, πόλεως δὲ Σταγείρων.

252. COD. VAT. 115, chart., gr. 8°, neu.

F. 101 παρασημειώσεις ἐκ τῶν μετὰ τὰ φυσικά. Die einzelnen Sätze fangen mit ὅτι an. f. 153 eingeklebtes Blatt, oben steht Γενναδίου. f. 156 ἀποσημειώσεις τῶν βιβλίων τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως. f. 193 b ἐκ τῶν περὶ ἐρανῦ. f. 205 b ἐκ τῶν περὶ ψυχῆς. f. 220 b περὶ μνήμης καὶ ἀναμνήσεως. f. 222 b περὶ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως. f. 223 b περὶ τῶν ἐνυπνίων. f. 225 b περὶ ζώων κινήσεως. f. 227 περὶ βραχυβιότητος. f. 227 b περὶ γήρως κτλ. f. 229 b — 237 μετεώρων. Das Ende fehlt.

253. COD. Ottob. 147, chart., 410, sehr neu.

λέξεις διαφέρεσαι. f. 14 τοπικῶν (Kleinigkeiten zum 5ten Buch) und περὶ Θαυμασίων ἀκεσμάτων (Stellen daraus). f. 16 λέξεις διαφέρεσαι εἰς Σιμπλίκιον περὶ ψυχῆς bis f. 90 der Gr. Ausg. f. 22 λέξεις διαφέρεσαι 'Αρις. περὶ ζώων ἱσορίας. f. 45 περὶ ζώων μορίων. f. 51 περὶ ζώων πορείας. f. 52 b περὶ ψυχῆς. f. 54 b περὶ αἰσθήτεως καὶ αἰσθητῶν. f. 55 περὶ μνήμης. ibid. περὶ ὑπνε καὶ ἐγρηγόρσεως. f. 55 b περὶ ἐνυπνίων. f. 56 περὶ τῆς καθ' ὅπνον μαντικῆς. ibid. περὶ ζώων κινήσεως. f. 57 περὶ ζώων γενέσεως. f. 59 b περὶ ἀναπνοῆς. f. 60 περὶ χρωμάτων. f. 60 b φυσιογνωμικῶν. f. 61 περὶ θαυμασίων ἀκεσμάτων. f. 62 b περὶ Ξενοφάνες κτλ. f. 63 περὶ ζώων ἱςορίας. f. 63 προβλημάτων. Scheint nur Lesarten zu enthalten die dem Vergleicher besonders gefallen, keine vollständige Variantensammlung.

254. сор. Оттов. 315, chart., neu.

F. 297 fgg. Varianten zu der Thiergeschichte.

255. COD. VAT. 1344, chart.

Indices zu Aristoteles. Ebenso

256. COD. VAT. 1394.

# Anhang.

Aristotelische Codices in der Bibliothek der Augustiner in Rom (Angelica).

257. cod. C. 3. 13, bombyc., nicht neu, 4. Aus der Bibliothek Passionei. Auf dem ersten Blatte schlechte Miniaturen, Aristoteles und Alexander einander gegenüber mit folgenden Sprüchen: τί τὰ ἄληπτα ληπτὰ πεποίηκας, 'Αρισότελες; — ἐδόθησαν μέν, βασιλεῦ, ἀλλ' ἐκ ἐξεδόθησαν.

F.1 'Αμμωνίε εἰς τὴν εἰταγωγὴν Πορφυρίε. f. 9 Πορφυρίε εἰσαγωγή, mit Randanmerkungen. f. 24 κατηγορίαι, gleichfalls. f. 56 περὶ ἐρμηνείας, mit vielen Randanm. f. 94 'Αναλυτικὰ πρότερα, mit einigen wenigen Anmerk. f. 195 'Αναλυτικὰ ὕσερα, gleichfalls. f. 258 Τοπικά. f. 379 σοφισικοὶ ἔλεγχοι, auch mit Anm. f. 415 u. 416 σύνοψις τῶν σοφισικῶν ἐλέγχων.

258. COD. C. 3. 16, chart., 4to, neu.

F.9 έρμηνεία τῆς εἰσαγωγῆς Πορφυρίου ἀπὸ φωνῆς ᾿Αμμωνίκ. f.25 Πορφυρίκ εἰσαγωγή. f.99 Ἰωσὴφ τε Φιλαγρίκ δικας καὶ διδασκάλε Κρήτης ὑπόθεσις σύντομος τῶν τε ᾿Αριςοτέλες κατηγοριῶν. Anfang: ὁ νες τῆς παρέσης διδασκαλίας ὅτι, ὥσπερ ἐπὶ τῆς γραμματικῆς πάντα ἐπὶ τὰ ὀκτώ μέρη τε λόγκ ἀνήγαγον, ἔτω καὶ ὁ ᾿Αρις. ποιεῖ καὶ πάντα τὰ ὀντα ἐπὶ τὰ δέκα ἀνάξαι βέλεται. f.117 b τε αὐτε Ἰωσὴφ ἐρμηνεία σύνοπτος εἰς τὸ περὶ ἑρμηνείας. Anfang: τῆς προκειμένης ἔτι διδασκαλίας ὁ νες ἐςίν ἔτος. f.139 σχόλια εἰς τὰς ᾿Αρις. κατηγορίας τε Φιλοπόνε. f.148 κατηγορίαι, mit Randanm.; ebenso περὶ ἑρμηνείας. f.180 πρότερα ἀναλυτικά, nicht das erste Buch zu Ende. f.197 die Überschrift fast verloschen: Νείλου ἀρχ..... σύνοψις Αυίαng: σκοπός ἐςι τῷ συντάγματι διδάξαι περὶ τε είδες τε συλλογισμε τε τε κατηγορικε καὶ ὑποθετικε. f.204—244 Commentar zur Analytik. Anfang: σκοπὸς τῷ ᾿Αρις. ἐν τοῖς τρισὶ σχήμασι διδάξαι περὶ τῆς συνθέσεως τε ἀπλε συλλογισμε.

259. cop. C. 2. 15, chart., sehr neu.

Σιμπλικίε ὑπόμνημα εἰς φυσικήν ἀκρόασω (zu den ersten 4 Büchern).

L 2



- 260. cop. T. 8. 2, chart., sehr neu.
  - 'Αλεξάνδρε 'Αφροδ. των 'Αρις. μετεωρολογικών ὑπόμνημα.
- 261. cop. R. 6. 26, chart., 410.

Aristotelis libri de anima a D. Mario Mazzolino Prof. Publ. Patavino comment. illustrati.

- 262. cod. C. 4. 4, chart., sehr neu. Aus der Bibliothek Passionei. 'Açıs. ἢΘικὰ Νικομάχεια.
- 263. cod. R. 6. 24, membr., 8<sup>\*0</sup>, neu. <sup>2</sup><sub>γ</sub>∂ικὰ Νικομάχεια μεγάλα.
- 264. cop. C. 4. 23, chart., 4<sup>10</sup>, neu.
  - 'Αρις. τέχνη βητορική.
- 265. cop. C. 2. 5, chart., fol., neu.

'Αρις. προβλήματα.

# Übersicht nach den Bibliotheken.

Angelica			Ottoboniana			PALATINA		
COD. C. 2. 5		. N <sup>ro</sup> 266	COD. 172		. N <sup>ro</sup> 155	сор. 115	. Nro	104
C. 2.15		. 260	178		. 206	132		196
C. 3. 13		. 258	188		. 98	134		209
C. 3. 16		. 259	<b>251</b>		. 99	146		79
C. 4. 4		. 263	<b>260</b>		. 171	148		191
C. 4. 23		. 265	<b>2</b> 62		. 170	159		9
R. 6. 24		. 264	<b>293</b>		. 126	$160 \ (V^{3})$ .		197
R. 6. 26		. 262	315		. 255	161		96
T. 8. 2		. 261	335		. 134	162 (B°)		159
Ottoboniana			<b>3</b> 39		. 205	163		87
сор.32		. N <sup>ro</sup> 115	<b>3</b> 66		. 42	164 (s)		219
35		. 204	372		. 192	165		164
42		. 180	374		. 181	235		72
45 (U*)		. 121	386		. 51	237		116
70		. 232	PALATINA			255		10
76		. 89	COD. 23 $(Z^{1})$ .		. N <sup>ro</sup> 199	<b>2</b> 56		39
83		. 124	34			260		148
109		. 229	53		. 203	262		243
124			63		. 233	270		71
147		. 254	74		. 19	281		244
151			78		. 11	295 (t)		122
152 (g) .		105	83		. 169	323		188
153		. 46	97	•	. 88	<b>366</b>	•	111

PALATINA		VATICANA		VATICANA	
сор. 370	. N <sup>ro</sup> 106	сор. 92	. N <sup>ro</sup> 132	сор.312	. N <sup>ro</sup> 109
385	. 32	110	. 16	313	. 128
386	. 52	115	. 252	316 (0)	. 63
RECINAR		199	. 53	317	. 21
сор. 43	. N <sup>ro</sup> 129	207	. 66	319	. 127
107	. 236	209	. 54	320	. 173
109	. 223	223	. 136	321	. 73
111	. 7	<b>231 .</b>	. 57	484	. 248
112	. 41	238	. 26	485	. 249
113	. 242	241 (I)	. 3	486	. 114
115	. 224	242	. 4	499(k)	. 120
116	. 5	<b>243</b>	. 12	506 (E'a)	. 151
118	. 119	244	. 2	614	. 112
122	. 176	245	. 50	671	. 193
123	. 97	<b>2</b> 46	. 27	760	. 47
124 (u)	. 216	247	. 13	905	. 141
125 (W) .	. 165	248	. 62	935	. 108
126	. 225	<b>2</b> 49	. 94	965.966	. 150
138	. 177	250(d)	. 100	967	. 185
190	. 78	252	. 93	1002	. 166
URBINAS		253 (L)	. 92	1018	. 6
COD. 35 (A)	. Nro 1	<b>254</b>	. 123	1019	. 30
36	. 107	255	. 220	1020	. 37
37 (M)	. 84	256(T)	. 80	1021	. 17
38 (Q°)	. 95	257	. 221	1022	. 20
39(n)	• .	258 (N)	. 83	1023	. 28
40	. 143	<b>2</b> 59	. 147	1024	. 59
41	144	<b>260</b> ( <i>U</i> )	. 91	1025 (e)	. 102
42	. 182	261 (Y)	. 86	1026 (W).	. 81
43	. 190	$262(D^{\circ})$	. 145	1027 (H)	. 90
$44 (W^a)$ .	. 161	263	168	1028	. 103
45	. 187	264	. 189	1032	. 149
46 (T)	. 198	265	. 208	1034	. 55
$47(B^c)$ .	. 215	266(V)	. 85	1035	. 48
48	. 222	268	. 138	1036	. 238
49	. 240	<b>2</b> 69	. 174	1098	. 194
50 (r)	. 218	270	. 61	1105	. 228
52	. 69	271	. 139	1134	. 58
55	. 25	272	. 178	1142	. 133
56	. 15	273	. 179	1144	. 49
57	. 22	301	. 118	1266	. 245
75	. 160	303	. 117	1283 $(X^a)$ .	. 217
80	. 74	304	. 60	1294	. 14
$108 (V^a)$ .	. 157	306	. 43	1302 (Ra)	. 156
125	. 135	307	. 101	1305	. 153
134	. 210	309	. 33	1314	. 35
. VATICANA	_	310	. 38	1326	. 201
COD. 72	. N° 137	311	. 34	1328	. 205(*)
	·	- · · · ·			

VATICANA		VATICANA				VATICANA		
сор. 1334	. Nº 140	COD. 1425 .		. 1		сор. 1763		Nro 40
1339 (P) .						1770	•	
1340 (Y').	. 200	1442 .			237	1776		241
1341	. 64	1457 .			65	1777		24
$1342 (P^{4})$ .	. 162	1463.			110	1779		235
1343	. 163	1470 .			44	1855		146
1344	. 255	1473 .			230	1878		158
1347	. 211	1481 .			23	1879		251
1353	. 212	1498 .			76	1890		154
1357	. 202	1500 .			56	1891		29
1361	. 68	1512 .			45	1896		130
1374	. 36	1580 .			207	1902		183
1378	. 61	1621 .			227	1904		186
1386	. 31	1622 .			175	1908		131
	. 125	1689 .			172	1950		152
1388	. 213	1693 .			8	213 <b>2</b>		234
1394	. 256	1730 .			113	2134		231
1396	. 167	1733 .			250	2141		77
1400	_	1735 .						
1404		1744						

*<-----*

